

25.12.2018. godine

ЗАВРШНА РЕЧ КТО 22/14

Поштовано судско веће, колеге браниоци, пуномоћници, оптужени, сагласно одредби из члана 413. ЗКП, ја ћу у завршној речи оценити доказе који су изведени у овом кривичном поступку и на главном претресу и дати чињеничне и правне закључке о одлучним чињеницама од којих зависи постојање кривице оптужених, одредбама Кривичног законика које треба применити, предложити висину казни и указати на олакшавајуће и отежавајуће околности које треба ценити код одмеравања казне.

У свему остајем при оптужници Тужилаштва за организовани криминал КТО 22/14 од 29.12.2014 године, чињеничном опису радњи извршења као и правној оцени, јер налазим да је сагласно садржини свих доказа који су прикупљени током истраге и који су изведени на главном претресу, утврђено чињенично стање из диспозитива оптужнице, и доказано извршење кривичног дела за које се терете оптужени као и кривица која постоји јер су оптужени у време вршења кривичног дела (радњи) били урачунљиви и поступали су са умишљајем, који подразумева свест о предузетим кривичним радњама и хтење за њихово извршење па су тако оптужени:

РАДОМИР МАРКОВИЋ, звани Раде тада начелник Ресора државне безбедности (РДБ-а) МУП –а Р Србије,

МИЛАН РАДОЊИЋ звани “Радоња“ и „Меда“, тада начелник ЦРДБ Београд, и начелник II Управе РДБ-а МУП –а Р Србије,.

МИРОСЛАВ КУРАК звани „Мики“, бивши припадник ЈСО-а РДБ МУП-а Р Србије и резервни припадник РДБ – а мобилисан у време ратог стања..

РАТКО РОМИЋ тада главни обавештајни инспектор Друге управе РДБ МУП-а Р Србије,

У недељу дана 11.04.1999 године, на верски празник Ускрс, у пасажу испред кућног прага из ниских побуда, лишили живота новинара **Славка Ћурувију** из Београда, власника, директора, главног и одговорног уредника листа „Дневни телеграф“ и недељника „Европљанин“,

„Ако цео кривично правни догађај сублимирамо у једној реченици може се извести закључак да је организовано, плански, мучки и професионално припремљена клопка тј. заседа у којој жртва Славко Ћурувија није имао шансе да преживи, а убице да промаше , буду виђене и откривене и на крају неометано побегну са места злочина.

Славко Ћурувија, био је новинар издавач, оснивач листова , Дневни телеграф“ и „Европљанин“. На месту где је убијен Славко Ћурувија у Светогорској улици постављена је спомен-плоча са следећим текстом: „На овом месту 11. априла 1999. године убијен је због оштре критичке речи Славко Ћурувија новинар, уредник и власник „Дневног телеграфа“, и „Европљанина“. У знак сећања, Независно удружење новинара Србије 11. априла 2000. године“.

Оперативни Деветог одељења Ресора државне безбедности даноноћно су пред смрт пратили Славка Ћурувију. Ко може да убије човека ког држава даноноћно надзире? Ко је одговоран за живот човека ког држава даноноћно контролише?

Држава и тадашња власт наравно.

Ко може да одузме живот човеку чији живот држава у потпуности контролише?

Само државна власт.

А погледајмо шта је све држава контролисала у животу Славка Ћурувије непосредно пред његову смрт.

Контролисала је сваки његов покрет, састанак, сусрет, телефонски разговор, сваку изговорену реч. А, на крају, и сваки његов корак.

Како је то чинила? И аудио и визуелно.

Радници РДБ-а су га слушали и прислушкивали сваки његов разговор. Бележили су, слагали податке, анализирали и проучавали његово понашање и поступке. Утврђивали су како значење има сваки његов разговор, сваки контакт.

Контролисали су га и визуелно. У сваком су тренутку знали и видели је ли код куће, је ли пошао напоље, је ли ушао у аутомобил, са ким се срео на улици, са ким је стао да разговара и да ли је држао за руку жену са којом је шетао.

Славко Ћурувија био је под потпуним државним рендгеном. Био је под мерама које су атипичне, осим за оне који треба да остану без живота.

Кад човек под таквим мерама под каквим је био Славко Ћурувија остане без живота, ко је могао да му одузме живот?

Јасно је свакоме ко се иоле задуби у згуснути мозаик околности, индиција и доказа у случају убиства Славка Ћурувије. Тај мозаик се не попуњава по слободном избору. Тај мозаик сасвим недвосмислено, изван сваке разумне сумње, указује да не постоји могућност да је било ко други убио Славка, до државне власти која је мотрила, контролисала, пратила и документовала сваки Славков потез, сваку његову реч и сваки његов корак.

У овом случају нико није ухваћен на лицу места како држи пиштољ. Али је зато на овом суђењу потанко утврђено како тадашњи режим убија из политичких разлога.

Држава прво створи амбијент у ком живот једног човека има малу цену, јер се тај човек представи као рак на телу друштва. Држава уз помоћ државних медија, државне политике и државне радио телевизије прво тражи друштвену аklamацију да међу нама постоји човек који је прекршио сваки људски и морални закон, свако свето начело заједнице која се бори за живот, нападнута од најјаче војне алијансе у историји човечанства. Тај човек се означи као издајник који је призвао и прижељкивао бомбе које убијају децу, руше мостове, гасе сијалице, уништавају фабрике, разарају зграде, погађају болнице и у њима рањене, болесне и немоћне. Док ми стрепимо за своје животе тај човек се радује: он је са непријатељем унапред договарао наше уништење.

Може ли се уопште убедљивије искорачити, тврђе иступити из моралног универзума једног друштва?

Зашто је био потребан тај сценарио? Зашто су по државним медијима остављани отисци прстију о припремама друштва за коначни чин ликвидације Славка Ћурувије?

Два су разлога зашто је за ово политичко убиство била потребна припрема терена – за разлику, примера ради, од убиства Ивана Стамболића. Славко Ћурувија је у својим новинама, кроз своје текстове и интервјуе, у својим наступима на јавним трибинама, у свом сведочењу пред америчким Конгресом, у својим разговорима са грађанима јасно казао од кога му прети опасност. Анализа тих текстова и јавних наступа упућује на јасан закључак. Славко је уперео прст на државу.

Има она насловна страна „Европљанина“ где се обраћа професорки Марковић експлицитно, као и она са писмом Милошевићу.

Други разлог је што је Славко био отворено критичан према политици Запада у Југославији и што није било тајна ни за кога ко је читао његове новине или пратио његове изјаве. Једини је српски новинар који је у јесен 1998. године јавно одбио позив на састанак који су Весли Кларк и Хавијер Солана упутили једном броју независних и опозиционих медија. Рекао је да је у спору са влашћу у Београду али да одбија да буде искоришћен у плановима странаца против наше земље и да је противник претњи Југославије. На дан када је почело бомбардовање рекао је пред стотинак окупљених чланова редакције „Европљанин“ и „Дневни телеграф“ да неће правити новине за цензоре али да су он и његове редакције патриоте и да су против незаконитог, неправедног и нелегитимног бомбардовања Југославије.

Оба та разлога садржана су у следећем: Славко Ћурувија је био посебно непријатан противник за власт Слободана Милошевића јер су његове новине биле омиљене управо у друштвеним слојевима на које је режим најчвршће рачунао. У освит бомбардовања Славко Ћурувија је био највидљивији и најучечатљивији противник режима. За њега се нису везивале страначке интриге нити превелике личне амбиције. Хтео је да се бави новинарством и успротивио се власти која је хтела да га у томе спречи. Славко није имао багаж страног плаћеника и режим је био присиљен да му такав пртљаг што пре натовари на леђа. Прве седмице бомбардовања, док је земља била у шоку и док су људи покушавали да схвате како су им се животи променили и ко је од њихових најдражих најугроженији, биле су управо идеалне за демонизацију политичких противника.

Власт се послужила својим главним медијским ослонцима Политиком и РТС-ом, да представи Ћурувију као морални талог домовине. „

НАЛОГ ИЗ ВРХА ПОЛИТИЧКЕ ВЛАСТИ – МОТИВ ЗА УБИСТВО

У конкретном случају оправдано се поставља питање, шта је то изазвало врх политичке власти да изда налог да се Славко Ћурувија лиши живота, шта је то одржавало вољу људи на власти да се по „сваку цену“ Славко Ћурувија заустави и да се та потреба задовољи и усмери ка једином преосталом циљу, односно његовом убиству. Одговор на ово питање, приказаћу хронолошки, кроз борбу Славка Ћурувије за достизањем цивилизацијских вредности у друштву против тадашњег политичког режима.

Неспорно је да је Славко Ћурувија у току 1994. године заједно са Момчилом Ђорговићем основао часопис „Телеграф“, а 1996. године оснива дневне новине "Дневни Телеграф", које временом постигу тираж и до 140.000 примерака дневно, а касније и недељник „Европљанин“. Као реакција власти на оснивање независних новина, стоји чињеница која је утврђена из садржаја службене белешке од **8.9.1994. године** ЦРДБ Београд Прво одељење, да Ресор државне безбедности почиње да прати поступање Славка Ћурувије, а већ у току **1995 године** према њему се примењују мере тајна контрола телефонских разговора (ТКТР).

Током **1996. и 1997. године** након одржаних локалних избора и протеста грађана због сумње у изборну крађу Славко Ћурувија објављује велики број критичких текстова о догађајима везаним за одржане изборе, што доводи до великог раста тиража листа „Дневни телеграф“. У току 1996, 1997. и 1998. године на основу поступања надлежног Центра РДБ-а и примене ТКТР (тајна контрола телефонских разговора) документују се разговори Славка Ћурувије са Вуком Драшковићем и њихово виђење политичких прилика у Србији. На основу сачињених службених докумената надлежног ЦРДБ Београд очигледно је интензивно праћење делатности и појачано оперативно поступање према Славку Ћурувији. Посебно се бележе његови контакти са америчким дипломатама и амбасадорима страних држава, тадашњим опозиционих лидерима у Републици Србији, и његову намеру да измести своју издавачку делатност и штампање у Црну Гору.

По доношењу Уредбе Владе РС од **14.10.1998. године** о забрани "Дневног телеграфа, "Наше Борбе" и листа "Данас", на основу Закона о јавном информисању, Славко Ћурувија покушава да, користећи своје познанство са председницом ЈУЛ-а издејствује скидање забране за издавање новина. Након уредбе о забрани новина Ћурувија је, октобра 1998.године, тражио пријем код Мирјане Марковић и том приликом је, у седишту "ЈУЛ"-а, питао "шта то ради", она му је одговорила питањем "да ли он то хоће да нас Американци бомбардују" нашта је Ћурувија одговорио "да ће нас на крају и бомбардовати због таквих као што је она", на крају јој је Ћурувија рекао да ће "висити на теразијама" и оставио уплакану Мирјану Марковић.

Из садржине сачињене службене белешке ЦРДБ Београд Треће одељење од **21.10.1998. године** евидентира се састанак Славка Ћурувије са Вуком Драшковићем, разговор о Закону о јавном информисању, намера изазивање „велике гужве“ код домаћег и међународног јавног мњења, намера да са сведоком Александром Тијанићем оснује Одбор за заштиту медија, ради „настављања борбе“ са актуелном влашћу. Посебно истиче да за насталу ситуацију Ћурувија оптужује тадашњег председника СРЈ Слободана Милошевића, сматрајући га главним кривцем за све што се у Србији догодило за последњих 10 година, пребацујући му да је вези са нацистима а предвиђа му да ће „завршити на суду“, јер је уништио све оно што је Србија направила у последњих 150 година. Крајем октобра 1998. године РДБ бележи бројне сусрете са дипломатама више држава, представницима других медија, и његову намеру да због репресије према новинама које је издавао, протестује. Такође, из Службене белешке ЦРДБ Београд – Треће одељење од **23.10.1998. године** утврђује се да због сукоба са државним органима и поступака који се воде против новинско издавачког предузећа, не може да обезбеди рад штампарије дистрибутере, да сервисира дугове, при чему се констатује да је на главном улазу у НИП „Борба“ са Трга Николе Пашића стоји истакнут натпис да је новинарима „Дневног телеграфа“ и „Европљанина“ забрањен улаз у зграду.

Дана **23.10.1998. године** Славку Ћурувији уручен је позив за усмени претрес код градског судије за прекршаје који је поднео Патриотски савез Београд због прекршаја из Закона о јавном информисању, а у питању је текст објављен у тада последњем броју листа „Европљанин“ број 13. од 19.9.1998. године.

Шта је то писало у броју 13 листа Европљанин од 19.9.1998. године, због којег је лист угашен? Текст носи наслов „**Писмо председнику**“, сада пок. Слободану Милошевићу. Писмо су потписали Славко Ћурувија и Александар Тијанић. У тексту поред осталог говори о забрањени троје дневних новина и једне радио-станица, што се никада у историји ове земље није догодило. Даље стоји:

-Пишемо вам због одбране слободе медија. Пишемо вам, међутим, и због много значајније ствари. У Југославији, без проглашавања ратног и ванредног стања, примењују се и ванредне и ратне мере. А ви нисте реаговали. Зашто?

-Да ли зато што избегавате да се суочите са коначним резултатом ваше десетогодишње владавине?

-Да ли зато што, уморни од владања, избегавате одговорност и препуштате власт групи која је победила у дворском рату за контролу на политиком, судовима, новцем, полицијом, тајним службама, војском, универзитетима, медијима, целокупним друштвом и државом?

-Бекријски је проћердано све што су Срби у овом веку створили: државне и националне територије; у западној војној алијанси статус савезника из два светска рата; углед државе и нације; избачени смо из свих међународних институција; разорен је европски идентитет Срба; повукли смо се са етничких територија Хрватске и дела Босне; нацији је наметнут комплекс ратног губитника, агресора, геноцидног народа и последњег чувара европског комунизма.

-Плански је разорен углед свих српских институција: Универзитет сте по значају изједначили са земљо-радничком задругом, Академију са домом старца, обезвредили сте Цркву, правосуђе, медије, парламент, владу.

-Располагање државним и друштвеним богатством препустили сте изабраном кругу од стотину породица које уживају вашу подршку и заштиту; функционери државе којој сте на челу демонстрирају феудалну расипност, скоројевићку бахатост у сред свеопштег сиромаштва и беде;

-Криминал се, као нигде у Европи, спојио са врховима власти; ви сте једини шеф државе на свету којем су у кућу улазила три човека убијена на улици а да до данас нису откривене ни убице нити разлози њихове ликвидације; на улици је превише оружја и насиља; организовани криминал контролише промет важних роба и услуга; параполиције и данас постоје; улично насиље и убиства су свакодневна појава и практично је држава пренела на грађане бригу за своју имовинску и личну безбедност.

- Друштву је наметнута психоза перманентног ванредног стања, наметнут је страх од свемоћне полиције или од ваших делегираних моћника, који се хвале како су овлашћени да одлучују о питањима живота и смрти и људи који им се не свиђају; захтева се апсолутна послушност

-За све што ће се догодити Србима, Србији и грађанима Југославије под таквом апсолутистичком влашћу ви ћете бити одговорни.

-Нема земље у Европи у којој таква владавина може дуго да траје, па неће потрајати ни у Србији ни у Југославији. Писмо вама наш је скромни прилог борби за слободу од страха.“

У октобру 1998.године донета је пресуда да се лист "Европљанин", као и његов власник и главни уредник Славко Ђурувија, казне са енормном казном од готово милион немачких марака, која се мора платити у року од 24 часа иначе следи пленидба приватне имовине, што је и урађено. Тужилац је био тзв. "Патриотски савез Београда", на челу са извесним Радовићем – односно огранак политичке партије "ЈУЛ"-а.

Ђурувија је тим поводом рекао јавности:

„Након забране донео сам одлуку да скинемо рукавице и уђемо у класичну тучу са режимом и, пре свих, са Слободаном Милошевићем, који је смислио Уредбу, Закон и нову репресију“.

„За мене не постоји психичка, морална или физичка граница. Само смрт. Другачије не могу да ме слома. Док сам жив, остајем у борби. Ако ми униште предузеће и забране рад или ме ухапсе, опет идем даље.“

„Слободан Милошевић и Мира Марковић мене желе да удаве, за поуку осталим новинарима и издавачима који им се супроставе“

У периоду који је уследио након доношења републичког Закона о јавном информисању, Славко Ђурувија низом текстова и илустрација објављеним у „Дневном телеграфу“ и „Европљанину“ у листовима чији је он власник, позива јавност да се активно укључи у решавање политичке и економске ситуације у земљи против актуелне власти,

Већ у току децембра месеца 1998 године на основу Закона о јавном информисању и забране изласка листа „Дневни телеграф“, **запечаћене су просторије листа** од стране Министарства за информисање, а Славко Ђурувија тражи подршку већине политичких партија, домаћих и страних средстава информисања, те надлежних међународних тела и организација које се баве положајем медија. Претходно је дана 14.10.1998. године испред седишта свог листа одржао конференцију за штампу коме су присуствовали представници домаћих и страних медија.

Потом дана 16.12.1998.године одлази у Париз у "Политички комитет савета Европе".

О деловању Славка Ђурувије као власника НИП „Дневни телеграф“ д.о.о. говори и службена белешка ЦРДБ Београд Треће одељење од **14.12.1998. године** где се наводи да је исти учествовао на тзв. „сведочењу“ (хирингу) у америчком Конгресу под називом „Слободан Милошевић против демократије у Србији и стабилности на Балкану“. Иначе је током Ђурувијиног боравка у Вашингтону, Милован Бојић, тадашњи потпредседник владе и члан главног одбора "ЈУЛ"-а тужио "ДТ" и Ђурувију и

по тој тужби Ћурувија је 08.03.1999.године, са још двојицом новинара, осуђен на 5 месеци затвора.

О чему је Славко Ћурувија говорио у Конгресу САД, 10. децембар 1998 године?!

У том говору Ћурувија упознаје конгрес са гушењем демократије у Југославији, забраном Дневног телеграфа 14.10.1998. године и забраном недељника Европљанин 23.10.1998. год., да режим Слободана Милошевића улази у отворену диктатуру, и истиче; После свих својих ратова он (Слободан Милошевић) се спрема за обрачун са сопственим народом у Црној Гори и Србији» .

О састанцима Славка Ћурувије са иностраним дипломатама закључује се из извештаја ТКТР од **24.12.1998. године** у коме у разговору са Вуком Драшковићем указује да је у тешкој финансијској ситуацији, да га полиција малтретира сталним позивима и информативним разговорима.

Из Службене белешке ЦРДБ Београд Треће одељење од **05.01.1999. године** утврђено је да је у разговору са Јасмином Нјаради новинарком берлинског радија истакао да актуелна власт у Србији нема намеру да повуче Закон о јавном информисању нити пак да разговара да се створе услови за функционисање слободних медија. Сматра да тренутно принуда која је усмерена према њему и новинама личи на бокс меч у коме је држава „Голијат“ и туче се са слабим немоћним појединцем коме не преостаје ништа друго него да се сваки пут „дигне са пода“, при томе наводи да су изречене три новчане казне у висини од преко 4.000.000,00 динара које не може да плати, те да се свакодневно плени тираж „Дневног телеграфа“ и „Европљанина“ те да је приморан да своје новине шверцује на тржишту Србије. При том наводи да нема намеру да се преда већ да ће наставити да се „туче“ са државом и да у потпуности сачува своју редакцију. Из тог разлога он ће инсистирати код америчких и европских влада да на председника Милошевића врше дипломатски политички притисак како би се повукао поменути Закон о јавном информисању, уништиле до тада изречене казне и надокнадила штета учињена НИП-у „Дневни телеграф“ д.о.о. те да је имовина предузећа конфискована комплетно, растурена инфраструктура за производњу новина и уништена фирма која је према његовој процени вредела 7-8.000.000 ДЕМ немачких марака).

О сталном притиску државних органа на Славка Ћурувију као главног и одговорног уредника и власника НИП „Дневни телеграф“ д.о.о. говори службена белешка ЦРДБ Трећег одељења од **21.01.1999. године** из које се утврђује да је Славко Ћурувија обавештен о заплени тиража његових листова, који су авионом стигли из Породице, а од стране финансијске полиције и бележи његова намера да за наредно издање „Дневног телеграфа“ објави текст под насловом „полиција плени новине и застрашује продавце“ и даје упутства да се у тексту истакне континуирана кампања према његовим новинама, застрашивањем колпортера и продаваца.

Почетком фебруара месеца 1999. године због укупног медијског деловања, посебно против актуелне власти ЦРДБ Београд Треће одељење **3.2.1999. године** ставља предлог да се према Славку Ћурувији примени мера тајне контроле телефонских разговора.

Из службених белешки ЦРДБ Београд Треће одељење од **12, 15, 16, 17, 22.03.1999. године** утврђује се да Славко Ђурувија има интензивне контакте са представницима „Отпора“ а у циљу договора о сарадњи и заједничким активностима.

На основу разговора који су добијени применом ТКТР, сачињен је извод из извештаја о резултатима примене мере ТКТР број 3866 од **19.03.1999. године** од стране ЦРДБ Београд Пето одељење у коме се наводи да **се Ђурувија спрема да оснује нову странку.**

Последње што се догодило, представља медијску припрему за убиство а то је натпис у "Политици Експрес" од 07.04.1999.године "**Ђурувија дочекао НАТО бомбе**", што је у суштини, и по сведочењу Бранке Прпе, била најава Ђурувијиног убиства, политичко и морално оправдање тог убиства, али и порука свим осталим медијима и новинарима да се власт мора безпоговорно слушати. У прилог Ђурувији није ишло ни то што комуницира са Ђукановићем, Ђинђићем, Драшковићем и многим другим опозиционим лидерима, као и са Иржијем Динзбиром – известитељем УН за људска права и то што је Ђурувијина главна теза била "да је Милошевић завршио све спољне ратове и да ће сада почети да убија у земљи".

Првобитни текст новинара „Политике Експрес“ Мирослава Марковића носио је наслов „Перфидност и бруталност издаје“, али је по налогу директора Политике, Хаџи Драгана Антића (иначе лични пријатељ Слободана Милошевића и Мирјане Марковић) главни уредник „Политике Експрес“ Ђорђе Мартић променио наслов у "Ђурувија дочекао НАТО бомбе" и редуковао текст. Текст се осврће на говор Мирјане Марковић, председника ЈУЛ-а из новембра 1998 године у којој она говори да је издаја достигла највишу тачку, а сам текст садржи констатације „Данас, кад те жељно ишчекиване и призиване бомбе убијају Србију, **издајници ћуте**“, и завршава се са реченицом „**А ако су се надали да ће њихова издаја бити заборављена, узалуд су се надали**“. Наравно, као издајник је у тексту директно и једино етикетиран именом и презименом Славко Ђурувија. Ђорђе Мартић је након тог текста поменуо састанак свих главних уредника у Влади где им је сугерисано шта чланови Владе мисле да је добро да се појави у штампи.

Да је власт имала апсолутну контролу медија у ратним условима може се на јасан начин закључити из исказа сведока **Хаџи Драгана Антића**, генералног директора „Политике“ од 1997 године, који наводи да је он командовао „Политиком“ у ратном стању под посебним режимом, да је потписивао гомилу папира које му је војска слала, да је власт имала апсолутно поверење у њега из којих разлога није морала да код њега уводи цензуру. **Текст који је изашао у Политици Експрес "Ђурувија дочекао НАТО бомбе" прочитан је и на телевизији у Дневнику, а постојала је одлука власти да треба писати против лица који су сматрали да је потребно на насилан начин срушити режим Слободана Милошевића и то по имену и презимену, и Ђурувија није био једини.** Овај сведок сматра да су наводи из књиге Предрага Поповића „Они не праштају“ реални и тачни када се говори о односима Мирјане Марковић и Славка Ђурувије. Даље наводи да су у време ратног стања сви главни и одговорни уредници медија, осим њега, јер није морао да иде, одлазили у Министарство информисања, да се договарају да ли ће и шта слати на РТС да се објави у свим информативним емисијама. На његово директно питање, Слободан Милошевић и Мирјана Марковић негирали су било какву везу са убиством Славка Ђурувије, а тадашњи министар унутрашњих послова Влајко Стојиљковић му је рекао да су Ђурувију убили „криминалци“.

О положају медија и новинара говори и сведок **Драган Којадиновић** који наводи да је 20. октобра '98. године донет Закон о јавном информисању, који је по мишљењу једног дела новинара био једна врста „Преког суда“, да је по том закону у року од 24 сата по нечијем захтеву спровођена комплетна процедура суђења и кажњавања, а у следећих 48 сати реализовање пресуде, да је први на удару био Славко Ћурувија, да је „Студио Б“ као најјачи медиј и окупљао такозване „Независне медије“ око себе и на неки начин био кишобран за све њих, да су знали да ће на „Студију Б“ објавити какве они проблеме имају и ко им прави те проблеме, да су суђења у Трговинском суду и пред Прекршajним судовима била врло непријатна за многе медије у земљи, а да су највише били угрожени тадашњи Ћурувијин „Дневни телеграф“ и „Европљанин“, „Глас јавности“, „Студио Б“, лист „Данас“ итд, а поступање власти је на најдиректнији начин задирало у демократске процесе, демократизацију Србије и практично показивало да је режим који је тада владао Србијом све немоћнији и да је спреман на најрепресивније мере, да је тај закон био једна велика срамота за Србију, али је он био увод у много опасније ствари чак и физичке ликвидације. Када је почело бомбардовање, односно од 24.03.1999 године имали су наређење да не сме да се објављује ништа док се не добије одобрење надлежног за информисање - генерала Бакочевића, а неки медији су и угашени као рецимо „Б 92“, те да су главни и одговорни уредници сваки дан имали састанак у згради Владе са ресорним министром. Истиче и да је у ноћи између 16./17. маја 2000. године извршен велики десант на „Студио Б“, да су доведени полицајци, у десет или једанаест аутобуса са Косова, у пуној војној опреми, да је њима испричано да су у „Студио Б“ наоружани четници који спремају опет да наруше интегритет земље, да је на телефонској седници 14. маја 2000. године, одлука Владе била да се „Студио Б“ прогласи за терористичку организацију и њено руководство, да су препис потписали Војислав Шешељ и Милован Бојић, да су они потписали и Закон о јавном информисању.

Слику друштва, његове власти и медија, и другачијег мишљења, - друштва у ком је живео и радио Славко Ћурувија, убедљиво описује сведок **Александар Тијанић** из чијег исказа произлази да је Славко Ћурувија живео за новине, да је био чврстог карактера, како каже „типичан Личанин“, те да је истог молио да оде из Београда и да се не враћа до даљњег. Обилазили су Србију и држали трибине и у то доба Славко му је предлагао да оснују и странку, јер би у комбинацији политичке странке и новина, борба односно како каже „рвање са режимом било знатно лакше“. По оцени сведока да су преостали српски новинари у то време били солидарнији са Ћурувијом и забраном његових новина, Ћурувија не би био убијен, јер се не би усудили, али су проценили они који су решили да га убију да је остављен на празном простору и изолован. Замолио је Славка да текст „ Писмо председнику“ потпишу заједно, што је по мишљењу многих била Библија српске опозиције Милошевићу. Када је разговарао са Ћурувијом о томе да Ћурувија треба да се повуче из земље, Ћурувија му је говорио да греша, те да што више буду нападали Милошевића, што буду жешћи и отворенији, неће моћи ништа да им се деси, јер ће сви знати ко је одговоран, а типовали су да ће прво бити убијен Тијанић, па тек онда Ћурувија. Тијанић је био убеђен, и нажалост био је у праву, говорећи Ћурувији да немају „посла са нормалним режимом“ и да је режиму стало да се зна да сви који су против режима знају да ће им се догодити нешто и да је режим узрок томе, јер се само на тај начин ради на преваспитавању и страху људи, те да је режиму било битно да се јавно зна ко је донео пресуду и да се зна ко је то урадио. Један од разлога за такво мишљење било је упозорење једног од челника СПС-а, Ћурувији да ће Тијанић бити убијен ако не престане да пише. **Да су не режимски новинари претварани у мете за одстрел од стране режима, Тијанић указује на свом примеру да је Војислав**

Шешел преко телевизије изјавио да је Тијанић следећи мртац, јер наводно Американци убијају своје агенте кад одслуже свој задатак, а изашао је и текст на интернету под насловом „10 крвавих година“, који личи на Тијанићеве текстове, а у том тексту његов аутор, заправо етикетирани Тијанић наводно поручује да се стрела и обеси цела фамилија Милошевић. Након тог текста, који је по Тијанићевим сазнањима радила аналитичка служба ДБ-а, било му је потпуно јасно да исти заправо преставља смртну пресуду и да следи његова егзекуција, а његово убиство би било приказано да је учествовао у убиству Павла Булатовића. Све светске агенције објавили су његов демантиј да је аутор предметног текста. Ћурувију су етикетирали и да је пословао са Црногорском мафијом, да им је наводно остао дужан и да су га због тога убили, када је убијен Гавриловић писало се да је био припадник Вождовачког клана, када је нестао Стамболић причало се да је побегао са љубавницом, али човек треба да зна суштину режима Слободана Милошевића да би знао зашто су се неке ствари дешавале. Тијанић децидно одбацује тврње које су протуране јавном мњењу у то доба, да је Ћурувија тражио бомбардовање Србије, наводећи и да није тачно да је Ћурувија био у пријатељским односима са Мирјаном Марковић, јер је она хтела да имају неки коректан однос са Ћурувијом, бојећи се његове медијске моћи и евентуално његовог писања о деци брачног пара Милошевић, њиховим пословима и сл., Ћурувија је направио озбиљну и жестоку анализу власти Милошевића и рекао је Мирјани Марковић да ако Милошевић не промени политику изазваће гнев народа и да ће их народ обесити на Теразијама, али то није била претња, већ анализа њихове власти. 2000 године позвао га је Грчки амбасадор на ручак уз молбу да понесе пасош, говорећи му да одмах оде ван граница, што је учинио исте вечери је напустио земљу, а вратио се након пада режима Слободана Милошевића. **Тијанић тврди да је Славка Ћурувија могла да убије само држава, јер је држава у то доба имала монопол над физичком ликвидацијом, да је пресуда донета на највишем месту, да је била колективно дело, да састав пороте одговара саставу тадашње Владе, да је државни механизам за одстрел организовао и извео то убиство.** Ћурувија није имао непријатеље, осим државе и постао је преопасан за режим и капацитет његовог опозиционог деловања је био велики, а Милошевић је успео да завади опозицију, смири новинаре и све је држао под контролом, изузев малих тачака отпора, где је Славко Ћурувија био најистакнутија тачка. Веома су важне наредбе о објави текстова против Ћурувије, које су долазиле заправо из службе ДБ-и, јер кад се крене тим путем, од новина и медија, ка налогодавцима текстова и објава, тај пут води ка врху политичке власти и тај пут показује план, оних који су убили Ћурувију.

Жеља и потреба режима Слободана Милошевића да има апсолутну контролу медија у РС, више него очигледно произлази из предметних белешки Службе државне безбедности, јер одмах по оснивању независних новина Славко Ћурувија, далеке 1994 године, бива предмет интересовања СДБ, која према њему примењује и мере ТКТР. Та потреба за контролом медија, а заправо потреба да се и кроз ту контролу сачува моћ људи на власти и истакне њихов ауторитет, а који су полако али сигурно губили легитимитет и бројност људи који власт прихватају као легитимну, свој врхунац достиже за време НАТО агресије на СРЈ. Немогућност, односно немоћ режима претходно у дужем временском периоду да кроз забрану електронских и штампаних медија, доношењем разних закона као што је Закон о суспендованим правима Београдског универзитета, Закон о јавном информисању и сл, зауставе и спрече опозиционо деловање Славка Ћурувије, који низ година пише и најотвореније критички говори о том режиму, као једино одговорном за стање у друштву, а као најодговорнијег председника Слободана Милошевића, немоћ да га ставе под своју контролу, а свесни његове медијске моћи и контаката, када немају шта више да изгубе од те моћи, која је

директо угрожена бомбардовањем НАТО пакта, носиоци режима се одлучују за освету. **Освету коју ће претходно детаљно испланирати, објавити јавно и хладнокрвно спровести.**

У лето 1998 добија "упозорења" да пази шта ради – једно од тих упозорења му је упутила тадашња министарка културе госпођа Перишић, која му је рекла "у мом присуству пази шта радиш ови су много љути". Такође постоје и радикална упозорења као она од Војислава Шешеља који му је јавно претио ликвидацијом.

Током јула 1998. године Ђурувија се видео са генералом Перишићем, у присуству генерала Васиљевића, којом приликом Перишић обавештава Ђурувију да су американци Милошевића "пустили низ воду" и питао Ђурувију да ли ће његове новине писати позитивно уколико војска изврши државни удар, Ђурувија је одговорио "наравно да хоће" и саветовао је генералу Перишићу да то уради што пре.

Након тога Ђурувија добија позив из Вашингтона, односно Америчког сената за људска права, где одлазе 05.12.1998. године и где остаје 10 дана са Бранком Прпом и Љиљаном Смајловић, **где је на питање "шта мислите о најефикаснијој борби против Милошевића" Ђурувија рекао да подигну Хашку оптужницу.**

Из исказа сведока **Баста Стевана** произлази да га је јуна 1998. године, позвао тадашњи начелник ЦРДБ Београд Момир Радосављевић и рекао му да је на колегијуму код тадашњег начелника РДБ-а Јовице Станишића, у присуству тадашњег председника Србије Милана Милутиновића, донета одлука да РДБ-у буде додељен задатак да обави контакте и да се ангажује према главним и одговорним уредницима **листова који су својим извештавањем о догађајима на КиМ компромитовали мере које предузимају државни органи и посредно афирмишу тзв. "ОВК".** За координатора послова одређен је Баста и у том контексту наложено је **репресивно**, по закону, ангажовање према директору, власнику, главном и одговорном уреднику листа "Европљанин" и "Дневни Телеграф", Славку Ђурувији.

Ресор државне безбедности је правасходно државни орган које има своје место дефинисано у државном уређењу у структури власти. Он у очувању друштвеног система не поступа аутохтоно или по службеној дужности, већ напротив искључиво на основу одлука највиших државних органа и највиших представника политичких власти тако да чак ни начелник Ресора Државне Безбедности-а не може ни на који начин да самоиницијативно и на основу сопствене процене, донесе одлуку о било каквом значајнијем питању које има значај за шире друштвене односе већ само да изврши наређење највиших представника власти, тако и у конкретном случају. С тога РДБ не може да донесе одлуку о било каквом превасходно оперативном раду према Славку Ђурувији већ је и ту првобитно стигао политички налог, због његове медијске експонираности а камоли одлуку да се лиши живота.

То се утврђује и из кривичних поступака који су раније вођени (убиства на Ибарској магистралаи ..покушаја убиства Вука Драшковића у Будви, убиства Ивана Стамболића) и то:

Оценом садржине наведених доказа, неспорно се утврђује да је сада пок. Славко Ђурувија имао запажена јавна иступања у земљи и иностранству, да је врло често иступао пред домаћом јавношћу и представницима политичких и других организација из иностранства тако што је критиковао носиоце политичке

власти у Србији, посебно политичке одлуке Слободана Милошевића који је у то време, а што је опште познато, био носилац целокупне политичке власти, без обзира на његова уставна овлашћења као председника, заједно са својом супругом Миром Марковић, председницом политичке организације ЈУЛ, имао одлучујући, највећи и неприкосновен политички утицај у креирању политике Републике Србије, да је и сам пок. Славко Ђурувија својим медијским деловањем стварао утисак да би и он сам ушао у политичку арену, да је својим критикама чак и чланова породице председника Милошевића озбиљно и на неки начин оправдано привукао пажњу ресора Државне безбедности, који га је самим тим и квалификовао колоквијално говорећи као унутрашњег непријатеља због чега је његово деловање пратило треће одељење ЦРДБеоград, које је задужено за тзв. унутрашње непријатеље, то јест политичке противнике актуелне власти.

С друге стране, ако се оцењује поступање према пок. Ђурувији од стране ресора државне безбедности од 1994 до 1998 године очигледно је да је његово медијско а делом и политичко деловање (политичке трибине са Александром Тијанићем) о чему у свом исказу говори и оштећена Јелене Ђурувија, изазвало службено поступање РДБ-а, али ни једног тренутка и поред предузимања оперативних радњи и мера тајног праћења и тајне контроле телефонских разговора, РДБ није изашао из службених оквира нити вршио грубу злоупотребу у вршењу својих службених овлашћења .

При томе ако се упореди поступање РДБ у току 1998 до априла 1999 године, са поступањем у априлу месецу 99 по налогу оптуженог Радоњића, непосредно пред његово убиство, када пок. Славко Ђурувија нема могућности медијског иступања јер су све његове активности због кривичног и прекршајног прогона од стране државних органа и изречених еномних новчаних казни већ биле прекинуте, а посебно у току ратних дејстава када је он био апсолутно онемогућен за било какво јавно иступање, јер је његова медијска активност била већ онемогућена и фактички уништена, недвосмислено се закључује да његово праћење није било мотивисано некаквим његовим контактима са представницима америчке амбасаде, како то тврди у својој одбрани оптужени Радоњића.

Стога поступање РДБ у току априла месеца 1999-е године, није имало никаквог правог, озбиљног и на закону заснованог разлога да се према њему примењују службене радње праћења и контроле телефонских разговора, већ да су такве службене радње предузимане управо у циљу утврђивања његових животних навика, кретања, а све у циљу плана да се лиши живота.

То се такође види из исказа сведока Предрага Гикића који као оперативни радник који је био задужен за оперативну обраду над пок. Славком Ђурувијом није имао сазнања да се према њему примењују оперативне мере из надлежности РДБ нити је о њима био обавештен. И чињенице да је исти обрађиван у форми тзв. затворене обраде и издвојеног случаја, управо указује да је такав начин поступања имао за циљ да што мање људи и самог састава РДБ има увид да је пок Ђурувија предмет обраде ресора.

И поред саслушања преко 50 припадника РДБ у овом поступку па чак и из одбране окривљених као припадника РДБ-а нисмо успели да утврдимо који је то оперативни или безбедносни разлог, непосредно пре и у току НАТО агресије, због

чега су према њему примењиване интензивне службене радње...зашто је даноноћно праћен ..прислушкиван... надзиран и покренут један од најмоћнијих државних органа према главном уреднику који више није имао ни своје новине и тиме могућност да на било који начин утиче на јавно мњење и да се уопште обрати грађанима.. који више није имао медијску моћ ... у ратним условима НАТО бомбардовања када је држава апсолутно контролисала уређивачку политику свих медија....када су сви државни ресурси и државни органи стављени у функцију одбране земље која се нашла на удару најјаче војне и политичке структуре на свету, када је у буквалном смислу речи доведен у питање опстанак државе Ви нађете време и место да ангажујете највећи Центар ресора државне безбедности у Београду и комплетан његов састав да у ванредним околностима када нема ни елементарне могућности да функционише, да прати једно лице које ни на који начин не може, не да угрози безбедност земље .....зашто...

Стога се неспорно утврђује да је политичка одлука о убиству, мањим делом мотивисана осветом за његово медијско иступање и критику актуелне власти у Србији у току 1998. и 1999. године. А да је суштински мотив актуелног режима, очигледно истрошеног, уморног који у својим последњим трзајима да опстане на власти, доживео Славка Ђурувију као могућег предводника и лидера неке нове политичке власти у Србији која се на хоризонту назирала....

Промена и трансформација посебно кадровске промене Ресора Државне Безбедности, настале након смене дотадашњег начелника РДБа Србије Јовице Станишића, кадровске промене настале почетком бомбардовања од стране НАТО алијансе, јасно говоре да се врши престојовање државних органа у циљу не само одбране земље, већ и у циљу заштите актуелне власти.

-сећамо се до тада незамисливог кадровског решења да се високи партијски функционер политичке партије ЈУЛ-а постави у руководство РДБ-а, постављање Радомира Марковића високог полицијског службеника Јавне безбедности МУП на место начелника Ресора, постављање нових руководилаца у ЦРДБ Београд, склањање неподобних и непослушних радника РДБ, што потврђују и потврђују искази сведока који су и лично смењени (Момира Радосављевића начелника ЦРДБ Београд, Стевана Никчевића, Бранка Важића, Владимира Николића) и др.,

подсећам на делове исказа бројних сведока радника РДБ-а о променама у начину и методама поступања, супротно дотадашњој пракси и незаконито поступање у виду злоупотребе РДБ-а (сведочење Момира Радосављевића Стевана Никчевића, Бранка Важића, Владимира Николића),

Након доласка окр. Радомира Марковић у току 1998. године на место начелника РДБ-а МУП-а РС уместо Јовице Станишића, окривљени поставља своје људе од поверења, па су тако између осталих постављени Никола Ђурчић заменик Начелника РДБ-а, помоћник начелника РДБ-а Бранко Црни; начелник ЦРДБ Београд оптужени Милан Радоњић; начелник 9. Одељења Зоран Павић и начелник 6. Управе ЦРДБ Београд оптужени Ратко Ромић, након чега су извршена бројна кривична дела са логистиком јавне и државне безбедности. Своје виђење рада и поступања РДБ-и могао се наслутити после првог колегијума на коме је оптужени Марковић руководећем кадру изнео став да је основни задатак Ресора заштита председника Републике тј.актуелне власти а не национална безбедност.

Оптужени су поступали организовано као криминална група, при чему се такав закључак изводи из самог начина извршења кривиног дела, догађаја који су претходили убиству, припремама за извршење кривичног дела, па је очигледно планско, организовано, договорено, свесно криминално поступање у циљу лишења живота не само оштећеног пок. Славка Ђурувије, већ ради лишења живота и других лица из медијског, политичког и јавног живота Србије који су се супротстављали актуелној политици тада владајућих државних и политичких структура.

Из кривичних поступака који су вођени пред надлежним правосудним органима у Републици Србији због више извршених кривичних дела убистава и то сада покојног Ивана Стамболића, кривичног дела убиства у покушају оштећеног Вука Драшковића, лидера политичке странке СПО, осуђених лица већином припадника Јединице за специјалне операције РДБ-а МУП РС, по начину и модусу вршења кривичних дела, примени законских овлашћења и логистици државних органа посебно органа безбедности у припреми извршења кривичног дела (праћење, примена ТКТР, ТПО), очигледно и недвосмислено указују да план који су окривљени постигли није исцрпљен са лишењем живота само покојног Славка Ђурувије већ је он подразумевао и лишење живота и других противника тадашњег режима у Републици Србији.

На предње закључивање посебно указује околност да се након извршења кривичних дела убистава наставља са тајним надзором комуникација породице и блиских сарадника убијених, што очигледно указује на умешаност појединих припадника РДБ-а у прикривању трагова и починилаца кривичног дела.

Из правноснажно донетих пресуда утврђује се да се након извршења кривичног дела уништавају средства извршења, прикривају докази, уништава службена документација сачињана поводом претходно примењених оперативних тактичких мера и радњи, па све наведене чињенице у својој укупности логичком, животном, па делом и професионалном оценом упућују на неспоран закључак да је лишење живота покојног Славка Ђурувије **био почетак криминалног деловања ове организоване криминалне групе** а да су део истог плана била предвиђена и убиства других личности из јавног и политичког живота, која су у току 1999. и 2000. године и извршена.

Из кривичних поступака који су правноснажно окончани пред надлежним правосудним органима у Републици Србији због више извршених кривичних дела убистава (то су правноснажне пресуда Окружног суда у Београду К. бр. 800/2006 – Ибарска магистрала и пресуда Окружног суда у Београду – Посебно одељење К. По. 6/03 од 18.07.2005. године – убиство Стамболића) и то: сада покојног Ивана Стамболића и кривичног дела убиства на Ибарској магистрали, и покушаја убиства оштећеног Вука Драшковића лидера политичке странке СПО, на недвосмислен начин произлази, што **је поменути пресудама и утврђено и у њима констатовано**, да су пре реализације ових кривичних дела али и након њихове реализације, на **најгрубљи начин злоупотребљени припадници различитих државних органа, пре свих припадници држане а делом и јавне безбедности.**

Као општи закључак јавља се и чињеница да је код сва три кривична дела – Ибарска, Стамболић, Ђурувија, модус операнди организатора и непосредних извршилаца, заправо скоро исти.

Наиме, припадници државне и јавне безбедности су у сва три случаја пружали логистику користећи своја законска овлашћења у примени разних мера

(праћење, прислушкивање и сл) која је у конкретним поменутиим случајевима, најалост, урађена професионално на највишем могућем нивоу, што је била подлога за „успешну реализацију убистава“, а по њиховом извршењу, користећи положај на којем су се окривљени налазили, искоришћавали припаднике државне и јавне безбедности у прикривању трагова и починилаца кривичног дела, сада осуђених лица већином припадника Јединице за специјалне операције РДБ-а МУП РС.

Уосталом, време нам је показало да план који су окривљени постигли није исцрпљен са лишењем живота само покојног Славка Ћурувије већ је он подразумевао и лишење живота других противника тадашње политике у Републици Србији.

На основу утврђених чињеница у овом кривичном предмету у вези са утврђеним чињеницама у кривичним поступцима који су окончани наведеним правоснажним пресудама, недвосмислено се закључује да су окривљени Радомир Марковић, Милан Радоњић, Ратко Ромић и Мирослав Курак поступали са директним умишљајем у односу на радњу кривичног дела које им се ставља на терет овом оптужницом, јер су имали свест да заједно, плански по претходном договору врше кривично дело при чему су били свесни да се убиство оштећеног, сада покојног Славка Ћурувије врши из ниских побуда и то првенствено због његовог јавног, медијског па делом и политичког супротстављања и критике носилаца тадашње политичке власти а све у циљу очувања постојећих политичких односа. Посебно, окривљени Радомир Марковић је користио своја службена овлашћења која су **због природе функције начелника тадашњег РДБ МУП-а Србије што формално, што неформално у условима ратног стања, била скоро неограничена**, поступао преваходно у функцији организованог криминалног деловања. Деловање криминалне групе коју су сачињавали припадници Ресора државне безбедности и која је фактички имала неконтролисану ванинституционалну моћ, имала је за циљ лишавање живота више носилаца политичких и јавних функција у то време (сада покојног Славка Ћурувије, Ивана Стамболића, Вука Драшковића), а све мотивисано очувањем актуелне политичке власти.

У конкретном случају, на основу утврђених чињеница јасно се може дефинисати постојање организоване криминалне групе која је извршила убиство на организован начин на бази поделе улога и по унапред утврђеном и договореном плану, при чему је сваки окривљени имао тачно дефинисану улогу и без чије улоге и доприноса у извршењу не би било могуће лишити живота сада покојног Славка Ћурувију.

Приликом поступања групе, посебно због злоупотребе службених овлашћења којима су располагали окривљени Радомир Марковић и Милан Радоњић, јасно се уочава њихово координирано поступање и то праћење, јављање и преношење информација о кретању Славка Ћурувије као и прекид праћења непосредно пред извршење кривичног дела и напуштање лица места након извршеног кривичног дела.

С тога, окривљени су међусобно повезани заједничком одлуком о делу, тако да сваки од њих у оквиру плана извршења овог дела преузима нужан део за његову реализацију.

Правно ценећи кривично правне радње окривљених, очигледно је да су поступали као организована криминална група ради вршења најтежих кривичних дела против живота и тела у дужем временском периоду, а све у циљу очувања политичке

власти и моћи, ограничења слободе медија, па се изводи неподељен чињенични и правни закључак да је планирање и деловање оптужених припадника Ресора државне безбедности, ради вршења најтежих кривичних дела које је наложено од стране највиших тада владајућих структура власти, нужно се карактерише као организовано криминално деловање.

С тога из изведених доказа утврђује се да је оптужени Радомир Марковић прво преко сведока Милорада Улемека, команданта ЈСО покушао да организује извршење кривичног дела а касније заједно са оптуженим Радоњићем, коме је наложио да организује лишење живота оштећеног сада покојног Славка Ћурувије, тиме организовао криминалну групу у којој је сваки члан имао унапред одређени задатак и улогу те да су из њиховог каснијег поступања очигледно планирали да на дуже време и уз примену насиља све до краја 2001. године извршили више тешких кривичних дела за која се може изрећи казна затвора тежа од 5 (пет) година.

Са изнетих разлога неспорно је поступање окривљених као организоване криминалне групе.

Сада ћу изнети чињенице које се односе на правилност оперативног поступања у вођењу случаја Славка Ћурувије од стране РДБ-и како за период до априла 1999 године тако и непосредно пре убиства, чиме се потврђује теза оптужбе да је примена оперативних мера у априлу 1999. године, била само у циљу реализације убиства...

ТЗВ „ДОСИЈЕ СЛАВКА ЋУРУВИЈЕ који фактички никада није постојао, што јасно указује да су чињене бројне неправилности у евиденцији оперативних мера и поступања које су предузимане према Славку Ћурувији

Пре свега да видимо коју врсту оперативне обраде је наложио оптужени Милан Радоњић, које чињенице су постојале и који основи сумње за поступање ЦРДБ Београд

ШТА ЗНАЧИ ПРЕДХОДНА ОПЕРАТИВНА ОБРАДА , ОПЕРАТИВНА ОБРАДА, ИЗДВОЈЕН СЛУЧАЈ , ЗАТВОРЕНА ОБРАДА, ПРИРУЧНИ КАРТОН

Бивши заменик начелника РДБ-и сведок Зоран Мијатовић- (раније и начелник београдског центра државне безбедности од октобра 1993 до априла 1998) у свом исказу износи чињеничну тврдњу да институција ЗАТВОРЕНЕ ОБРАДЕ се поистовећује са злоупотребом обраде у служби. У обради је могуће за одређено лице користити псеудоним или се предлог за вођење обрада мора навести са свим подацима и наводи се да ли је **ПРЕТХОДНА ОБРАДА** или **ОПЕРАТИВНА ОБРАДА.** То значи да се за неко лице није могла водити затворена обрада, него се користи псеудоним у интерном информисању, а екстерно то није могло. Једна од затворених обрада, односно злоупотреба службе представљале је обрада у односу на Ивана Стамболића. Славко Ћурувија није био, ПОО (претходна оперативна обрада) или ОО, (оперативна обрада), издвојен случај. Ћурувија није имао класичан досије у служби, већ је то била збирка докумената, из чега се види да се ЦРДБ бавио Ћурувијом. Није се радило о обради, већ о **ПРИРУЧНОЈ КАРТОТЕЦИ** (говори о информацијама две три године пре убиства). Извештај о тајном праћењу није био саставни део ниједног документа, а требао је да буде у досијеу, односно приручној картотеци. Стална мера ТКТР није могла да се

примени без одлуке председника Врховног суда, а ад хок мере тајног прислушкивања су могуће, али је подносилац обавезан да у року од 7 дана упути предлог председнику Врховног суда да се мера одобри, јер ни ад хок мере не могу без одобрења Врховног суда.

Сведок Драган Стојчев- (начелник Петог одељења- аналитика од маја 1999 до 2004) није добио налог да се нека документа униште, односно била је наредба, али не директна (касно у ноћ око један сат), а став Београдског центра је био да такав налог, ако га буде не прихвате. Предмет Ћурувија је вођен кроз **ДОСИЈЕ ПРОВЕРАВЕНИХ ЛИЦА**. Имао је бројчану ознаку као проверавано лице. Након урађене провере се формира омот (досије) у који се накнадно, ако се нешто појави о том лицу убацује (документа). У конкретном случају то су били материјали који су се односили на његово прислушкивање, односно извештај о прислушкивању. Значи, у питању је **ОМОТ**, односно досије провераваних лица, али није ПК. **Код досијеа обраде мора да постоји одлука начелника РДБ или начелника Центра, на основу предлога се заводи.** Када је у питању досије провераваног лица или ПК, тада се на предлог аналитике формира омот, али то није прави досије, јер нема одлуке претпостављеног старешине, него се формира на основу провера и аутоматски добија број у аналитици. **ПРИРУЧНИ КАРТОН** је интересантно лице за кога нема ни провере, а досије провераваних лица је виши степен обраде, јер постоји провера. У аналитици је било више одсека, а досије Ћурувија је био у Трећем одсеку, тј. одсеку који се бави унутрашњим непријатељем, али је и он добијао део материјала. Досије Ћурувија, који је носио код Ћурчића је био обједињени досије. Термин **ЗАТВОРЕНА ОБРАДА** је термин који се користи за неке интересантне случајеве за које у првом тренутку не морају да знају сви о коме се ради, значи зна начелник и оперативац, и обично ни један папир тада не долази у аналитику, извесно време. По правилу, сваки акт, односно извештај о нечијој делатности се формира у 4 примерка. Два иду у централу, један иде аналитици и један примерак иде оперативцу. То је по правилима, али постоји могућност да се уради и у 2 примерка. Тада, један примерак остаје оперативцу и то је процена начелника одељења или начелника центра. У том случају нема примерака за аналитику. Сматрало се да се круг лица која су корисници тог податка буде што ужи док је то актуелно. Када се то заврши сва документа се спуштају опет у аналитику у Пето одељење. Оперативац није дужан да чува своју документацију и може да значи да је његов примерак дупликат и оперативац може и да га уништи ако хоће, а аналитика не може.

Из исказа сведока Александра Нешковића, утврђује се су радници Ресора сумњали да може доћи до уништавања документације која се односила на Ћурувију, јер су сви знали да је РДБ злоупотребљен приликом убиства и тако наводи да док је био у Одељењу аналитике из Ресора је тражен досије (тада је начелник РДБ-а био Радомир Марковић, а помоћник Никола Ћурчић), односно предмет Ћурувија на увид, али након годину дана када су већ прешли у нову зграду на Новом Београду. Његов тадашњи начелник Драган Стојчев му је рекао да се помоћник начелника управе Ћурчић интересује за тај предмет. Стојчев му је тај предмет однео, али Ћурчић није хтео да потпише задужни картон, а сећа се да је тај предмет још једном тражио на увид Ћурчић. Предмет је он (Нешковић) фотокопирао, па кад га је Стојчев вратио, упоредили су оригинал и фотокопију и након тога су уништили фотокопију и вратили га у картотеку. То није била редовна процедура а чак је било и забрањено, али због тадашњих прилика, да је Ћурчић одбио да потпише задужни картон, бојали се се да нешто не нестане из предмета. О увиду у предмет се обавезно потписује задужни картон и то је редовна процедура, тачно се зна ко је користио материјал из тог

предмета. Значи, Ћурувија тада није имао досје, није био евидентиран у досијеу лица, него у тзв. **ПРИРУЧНОЈ КАРТОТЕЦИ**, па чак ни касније није био пребачен у досије лица. У ПК катотеци су се налазиле само краће службене белешке, изводи из материјала других лица који су се односили на његове контакте са странцима (ако се материјал односи на више лица, онда се прави кратак извод за лице о коме се пише у том материјалу и такав се извод улаже у предмет других лица), али није било материјала попут примене оперативних-техничких мера или извештаја сарадника оперативних веза. У случају Ћурувије **није било затворене обраде** нити је он у аналитици добијао материјале који се тичу њега. **Нико није знао да се примењивала према Ћурувији мера ТКТР. Из штампе је сазнао за примену мера тајног контроле телефонских разговора према Ћурувији.** У том материјалу није постојао нити један налог, а ни касније нису стизали било какви материјали везани за меру ТКТР. **У редовној ситуацији, када оперативаца пише захтев за одобрење мере, један примерак иде у аналитику, када одобрење стигне, материјал се сушта у аналитику, када се пише о резултатима примене мере, један примерак се спушта у аналитику, тако да је аналитика увек у току.** Код затворених обрада, материјал не стиже одмах у аналитику, већ касније након неког времена. Странице материјала се нумерушу и означавају. Налог за уништење нису добили, али су се материјали уништавали периодично комисијски по одобрењу када се прегледа. За време бомбардовања није било уништавања материјала. ПК након одређеног периода може да прерасте у досије, ако не, онда се уништава у складу са процедуром за уништење. Нису правили разлику између затворене обраде издвојеног случаја.

Злоупотреба службених овлашћења РДБа у циљу вршења кривичног дела јасно се утврђује и из исказа сведока **Предрага Гикића**. Ценећи чињенице које је изнео сведок утврђено је да је као оперативни радник поступао и пратио пок. Славка Ћурувију, при чему је наведену оперативну обраду водио као „извојен случај“ (**што подразумева да таква обрада фактички није заведена у службеној евиденцији РДБ, да се примењују мере тајне контроле тел. разговора (тзв. ад хок) искључиво по налогу начелника ЦРДБ које су на основу тадашњих мада неуставних прописа и правилника могле да трају највише 8 дана уз истовремено упућивање предлога Врховном суду о одобрењу за примену мере тајног прислушкивања (ТКТР).**

Предраг Гикић износи да је као оперативни радник пратио Ћурувију, при чему је наведену оперативну обраду водио **као издвојен случај, што подразумева да таква обрада фактички није заведена у службеној евиденцији РДБ, што јасно говори да је постојала намера да се наведено оперативно поступање прикрије.** Мере тајне контроле телефонских разговора су се примењивале по налогу начелника ЦРДБ које су на основу тадашњих мада неуставних прописа и правилника могле да трају највише 8 дана уз истовремено упућивање предлога Врховном суду о одобрењу за примену мере тајног прислушкивања. Након утврђивања чињеница никада није званично отворена претходна обрада (за који је потребан основ сумње) у којој би се утврдило да постоји основ за отварање оперативне обраде (основана сумња да се врши делатност из надлежности РДБ) почетком фебруара 1999 године по налогу тадашњег начелника трећег одељења радована Божовића, написао је предлог за примену мере ТКТР (фиксни телефон у редакцији и мобилни телефон Ћурувије) али није добио информацији да ли је иста одобрена, већ се први пут у октобру 2000 упознао са комплетним садржајем аналитичког предмета Славка Ћурувије. Тада је видео уложени допис Ћурувића којим се ЦРДБ Београд обавештава да је **тадашњи начелник РДБ Радомир Марковић донео одлуку о примени мере тајне контроле телефонских разговора које је**

обављао Славко Ћурувија. Гикић није био упознат да се према Ћурувији примењује мера тајног праћења ТПО или нека друга мера. У то време Славко Ћурувија је имао третман издвојеног случаја (одлуком начелника РДБ) и није третиран ни као претходна обрада ни као оперативна обрада. Последњу службену белешку је сачинио 17.02.1999 године. Разлика између претходне оперативне обраде (када је потврђена безбедносна делатност) је у континуитету, оперативна обрада траје непрекидно.

Сведок **Градмир Милић** који је радио у аналитици и познаје процедуру о сачињавању службене документације о предузетим оперативним мерама рекао је да када се заврши затворена обрада, спушта се у аналитику код оперативца који не сме нигде да га износи и на једном картону који се попуњава стоје подаци ко је узео предмет, када, разлог итд. Заводи се као и свака друга обрада, скенира се. (подсећам да осим извештаја о праћењу „Ћуран„ који је сведок Никчевић тражио да се сачини о предузетим мерама не постоји евиденција у аналитици.)

Владимир Николић раније начелик петог одељења ЦРДБ Београд, колоквијално аналитике, такође сведочи да Ћурувија није био претходна нити оперативна обрада, већ је био тзв. ПК предмет (приручна картотека). У ПК се налазе извештаји о контроли телефонских разговора, извештај о праћењу, извештај о мери ако је било прислушног уређаја у стану, канцеларији, итд. и налози за тајну пратњу. У ПК постоји картон.

Из исказа сведока **Зорана Загораца** – постоје два правила, прво правило је да ту меру примењује репродуктер, а друго да ту меру експлоатише сам оперативни радник. Мера се укида на два начина, када оперативац то процени или по аутоматизму кад истекне. Ад хок мера је могла да буде само једанпут и то је једино било по закону, а ретко се продужавало и тражила се одлука суда. Мере су се заводиле у књиге (различите су биле за сталне и ад хок). На питање оптуженог Ромића одговорио је да је чуо за термин уклонити, што је значило ликвидирати неког, и то је био један од принципа службе али не у току 1999. године.

И сведок **Љубомир Ристић, члан Комисије** потврђује да су се и у ратним условима примењивала правила о раду РДБ-а. Закључак комисије је да су сви испитивани поступали у складу са законом и правилима о раду службе. Претходна оперативна обрада је први стадијум вођења неке оперативне обраде и траје до годину дана. Након тога или се укида, или прелази у оперативну обраду. Иако лице није ни претходна ни оперативна обрада, могу се применити мере ако служба дође до одређених оперативних сазнања, која указују да се лице бави неком делатношћу. Славко Ћурувија није био ни претходна ни оперативна обрада, већ је био заведен у приручну картотеку (ПК)

Оценом преходних сведочења битне одлучне чињенице које се утврђују из исказа ових сведока су:

Треће одељење иако ненадлежно (одељење за политичке противнике) вршило је оперативну обраду супротно правилима службе.

Након утврђивања чињеница, никада није званично отворена „претходна обрада“ (за коју је потребан основ сумње) у којој би се утврдило да ли постоји основ за отварање „оперативне обраде“ (основана сумња да се врши делатност из надлежности РДБ), да након 17.02.1999. године и састанка у стану Славка Ћурувије са аташеом за

штампу америчке Амбасаде Даглас Дејвидсоном није било „безбедносно интересантних разговора или другог поступања чиме фактички престаје основ за даље поступање РДБ, а посебно да је оперативна мера ТКТР изгубила своју сврху и смисао јер њеним праћењем нису установљени разговори који би указивали на противзакониту и противуставну делатност Славка Ћурувије.

Са друге стране, уместо укидања оперативних мера јер не постоји никакав основ да се спроводи било каква обрада покојног Славка Ћурувије, нити постоји основ из Закона и Правилника о раду СДБ-а, оптужени Милан Радоњић налаже примену мере тајног праћења и осматрања ТПО, и оперативне мере ТКТР (прислушкивање) према покојном, наводно ради утврђивања његових безбедносно интересантних контаката са представницима страних амбасада, при чему је из начина спровођења наведених мера без оперативног радника сам суштински врши оперативну обраду лично као начелник што је не само неуобичајено него и незабележено у пракси рада РДБ-а само 7 дана након доласка на нову функцију и једино и само се упознаје са предметом Славка Ћурувије, спроводи наведене мере, лично налаже спровођење наведених мера, прекида праћење пар минута пре убиства, апсолутно неосновано, ради наводног праћења „контакта“, а ради се о новинару Величковићу са којим се пок. Ћурувија три пута састао тог дана при чему не објашњава како он као начелник који није на лицу места може да процени да ли се ради о безбедносно-интересантном контакту на основу самог јављања са терена од стране припадника Деветог одељења, при чему и само непосредно руковођење акцијом праћења је крајње неуобичајено и скоро незапамћено у пракси РДБ-а а да није објаснио на који начин и како је утврдио да се ради о безбедносно-интересантном лицу, нити је икада написан извештај које је то било безбедносно интересантно лице – нити утврђен идентитет тог лица.....

Из наведеног исказа утврђује се да је целокупно поступање РДБ-а било незаконито, да „издвојен случај“ није регулисан правилима службе, да је примена мере ТКТР у року од 7 сада са сталним обнављањем које временски није лимитирано не само незаконита него и неуставна и најгрубље кршење основних уставних начела да је од фебруара месеца 1999. године престао разлог за поступање РДБ-а према покојном Ћурувији, да су све активности ЦРДБ Београд почетком бомбардовања, због измештања људства и технике из просторија ЦРДБ на нову локацију, ратних дешавања, фактички престале да се врше и оперативне обраде које су биле у току су такође престале јер није било могућности да се оне наставе (такође и сведок Баста Стеван потврђује наведене чињенице).

С тога се из свих околности (примена оперативних радњи ТКТР и ТПО без оперативног радника који врши обраду, праћење 24 часа, прекид праћења пар минута непосредно брe убиства, непосредно руковођење окр. Радоњић Милана радом Деветог одељења очигледно указује да су оперативне мере које су примењиване у априлу 1999. године биле уперене управо на утврђивање навика и понашања покојног Ћурувије и припреме за његову физичку ликвидацију која је и изведена на начин да се није могла спречити.

То потврђују и ранији начелник ЦРДБ Београд сведок Момир Радисављевић па и сведок Стеван Баста који је сведочио у корист одбране окривљених, али је потврдио:

Да су почетком бомбардовања 24.03.1999. године престале све активности ЦРДБ Београд па и према Славку Ћурувији, да није било оперативног радника

Трећег одељења који је задужен наведеним предметом, да није јасно како су примењиване мере ТПО и ТКТР по директном налогу начелника ЦРДБ Београд тј. оптуженог Милана Радоњића.

Са друге стране из исказа сведока Гикића утврђује се да и поред очигледних сазнања да ће представник ДКП (Дипломатско-конзуларног представништва) тј. Америчке амбасаде, предати новац, ради помоћи у штампању новина покојног Славка Ђурувије који је вођењем кривичних поступака, прекршајих поступака, осуда на драстичне новчане казне, изрицање мере забране издавања новина у време ратног стања када није постојала могућност да штампа и дистрибуира било какве новине, имајући у виду одредбе о ванредном стању, чиме је фактички престала било каква активност у смислу издавања новина а тиме и могућности да негативно извештава о дешавањима на Косову, што је био основ за покретање оперативне обраде, па тиме и било каква безбедносно-интересантна активност, што све јасно указује да оперативне мере ТПО и ТКТР из априла месеца 1999. године нису имале за циљ да се прати његова евентуална противзаконита и противуставна делатност већ искључиво и једино да се утврде његове навике и на основу тога сачини план о ликвидацији.

Ниједан од испитаних сведока из РДБ-и, који су поново наглашавам, очигледно незаконито поступали а све по налогу оптуженог Милана Радоњића, није имао свој *ratio legis* у законитом поступању РДБ-а јер се правилно поступање види у примени мере у претходном периоду од '95. до '98. па и сама чињеница коју је у свом сведочењу изнео Гикић да и поред сазнања са мере ТКТР да ће бити састанак покојног Ђурувије са америчким аташеом за штампу, није тражио примену мере тајног праћења и осматрања ради документовања примопредаје новца, нити евентуално лишење слободе покојног Славка Ђурувије, уколико се сматрало да наведеним радњама врши кривично дело.

Тако на пример ако анализирамо исказе сведока, посебно у делу које се односи на оперативно поступање РДБ-а појавиће се једна нелогичност да када имате безбедносно интересантан податак да ће новац бити предат, идентитет лица које ће предати новац, основе сумње да се ради о недозвољеној делатности, не примењујете меру ТПО а у околностима када нема никаквих назнака да Славко Ђурувија врши било какву противзакониту и противуставну активност, не издаје новине, нема могућности утицања на јавно мњење, тада се интензивно примењују све оперативне мере и радње РДБ-а при чему се апсолутно не види њихов циљ и сасвим случајни не предвиђени сусрет са новинаром који је опште познат и кога је три пута тога дана сусрео (исказ Бранке Прпе) ни први ни други сусрет нису изазвали позорност и пажњу да се утврђује тзв. **веза** а тек трећи пут непосредно пред убиство се наводно утврђује та веза и прекида пратњу, што одбрану оптуженог Радоњића апсолутно чини неоснованом на сваки начин.

Подсећам да се седам (7) дана пре Ђурувијиног убиства, у условима ратног стања, **04.04.1999. године на месту начелника ЦРДБ Београд**, уместо Момира Радосављевића, поставља оптужени Милан Радоњић, и то решењем начелника РДБ-а. оптуженог Радомира Марковића. У исто време је био и начелник II Управе РДБ-а. Договор о физичкој ликвидацији Ђурувије је уследио пре постављења окривљеног Радоњића, јер исти, одмах након постављења, спроводи припремне радње ради извршења кривичног дела.

Усмени налог за примену мере тајног праћења Славка Ђурувије издао је окривљени Милан Радоњић начелнику 9. Одељења Павић Зорану. Комплетном

акцијом праћења Славка Ђурувије руководио је оптужени Милан Радоњић, како дана 10.04.1999. године, када је планирана физичка ликвидација али није успела због закаснелог и неблаговременог јављања кретања Славка Ђурувије када је већ ушао у стан, од стране радника пратећег одељења, тако и дана 11.04.1999. године када је извршено кривично дело.

Окривљени Ратко Ромић, који је у то време био главни обавештајни инспектор у II Управи РДБ-а (био је задужен за обавештајни рад према Албанији), дана 31.03.1999. год, по налогу начелника II Управе РДБ-а окр. Милана Радоњића и заменика начелника II Управе Милорада Попиводе одлази на терен. Даном 07.04.1999. године, по налогу начелника II Управе РДБ-а окр. Милана Радоњића окр. Ромић се враћа у Београд и јавља у команду II Управе која је тада била дислоцирана у ул. Данице Марковић бр. 2.

Начелник ЦРДБ Београд опт. Милан Радоњић, који је постављен 04.04.1999. године (седам дана пре убиства Ђурувије) издаје усмени налог за тајно праћење Ђурувије начелнику 9. Одељења Зорану Павићу, даном 08.04.1999. године.

Начелник 9. Одељења **Зоран Павић** када је од припадника 9. одељења обавештен да се Ђурувија упутио у правцу стана и када је то пренео дежурном начелнику ЦРДБ Београд Цвјетину Милинковићу, исти му је дао налог да напусте његово праћење, што је одмах пренео сведоку Небојши Соковићу.

Подсетићу на садржину изведених доказа о прекиду тајне пратње СЛАВКА ЂУРУВИЈЕ

Сведок Зоран Мијатовић сведочи да из белешки дежурног начелника Цвјетина Милинковића произлази да је брачни пар одмакао на пола пута између Радио Београда и хаустора, да је неко преко радио станице јавио „Бежи, остави“, да су момка који је био из пратње узели колима и кола су прошла поред Ђурувије када је са бранком Прпом био на два три корака од хаустора, и да су преко радио станице сазнали да је лице које су пратили убијено. Људи из пратећег одељења су били заплашени и владала је мучна атмосфера. Према мишљењу сведока Мијатовића управо је пратећи апарат имао функцију да у једном моменту обезбеди да се несметано изведе атентат.

Из исказа сведока Срђана Јовановића утврђује се да је пратећем одељењу стигао налог да се прикључе делу екипе која ради „везу“. Ушли су у возило и упутили су се у правцу Светогорске улице. Када су пролазили Светогорском, прошли су поред Ђурувије и његове супруге и наставили даље. Мирчевић је у том тренутку отворио везу и рекао „за ово наше важи и даље 47“ што је значило да се објекат и даље креће ка стану (видео га је у ретровизору). Јављено је „остави то завршили смо“. Возећи ка Крунској улици добили су нов налог да се окупе на кружном току код Каленић пијаци.

Сведок Саша Ђурђевић такође припадник пратећег одељења потврђује да је комуникација у праћењу била радио везом и сви су могли да чују разговор, јер су сви имали шифрарнике, а потврђивао је вођа екипе на терену, а нису имали мобилне телефоне.

Драган Бакшуновић каже да је радио везом јављено (мисли да је јавио Соковић) да се прекида посао, а што је било отприлике између „Политике“ и „Радио

Београда“, пре семафора са Дечанском. И тада су кренули за везом, а када је ушао у Молерову улицу јављен је прекид посла (15-20 минута од прекида праћења Ћурувије). Сећа се да је захтевано јављање промене кретања објекта, чешће него што је то било уобичајено (на минут, два, три) а чуо је да је постојао проблем са закаснелим јављањем о промени кретања објекта. Неколико дана – дан, два пре него што се десило убиство, је у улици Илије Гарашанина приметио белог „Голфа“ пролазио је том улицом у правцу Таковске улице. Знао је да је то њихово возило, јер га је дужио његов добар пријатељ и колега Љубиша Драговић, и то возило је имало две специфичности (недостојала му је задња украсна лајсна, и имао је необичне фелне), али није видео ко се налази унутра. Након дужег времена је тај „Голф“ враћен у Одељење, а чак га је и возио годину, две, након убиства, те се сећа да су фелне биле исте. Био је убеђен да Служба нема везе са тим, да би касније променио мишљење (Ибарска, Стамболић).

ПОСТУПАЊЕ ОПТ. МИЛАНА РАДОЊИЋА, ПОДСЕЋАМ ТАДА НАЧЕЛНИКА ЦРДБ БЕОГРАД

Зоран Мијатовић у исказу каже да је било извесно да је Ћурувија праћен од стране службе, да је за то постојао радни налог у ДБ-у, и да су радници из пратећег одељења то радили, а кроз разговор са њима утврдили су да они нису очекивали да ће се праћење лица завршити смртним исходом. Било му је неубичајено да се за време рата прати Ћурувија, а један радник из пратећег му је рекао да су и Вука Драшковића пратили месец дана пре него што је покушано убиство, па и оног дана кад је исто покушано. Оваква констатација му је помогла да буде сигуран да иза убиства Ћурувије стоји служба и да се то свакако није случајно десило. Налог за тајну пратњу је дао тадашњи начелник Милан Радоњић, који је изјавио да је он дао само формални налог и да идеја о тајном праћењу Ћурувије није потекла од њега, него да му је сугерисана од Стевана Никачевића. При томе у својој одбрани на главном претресу је тврдио да тада није знао ко је Славко Ћурувија. Иначе, Стеван Никачевић је негирао да је он уопште знао да се Ћурувија прати и да је он на то утицао, а да начелник ЦРДБ може да да налог да се неко прати необавестивши свог заменика. Радоњић је дошао на место начелника ЦРДБ четири, пет дана пред убиство. Након прве вечери праћења Радоњић је дошао у Девето одељење и викао на руководство и рекао им да су лоше урадили посао и да тако не може више аљкаво да се ради и да сутра морају да раде како треба иначе ће имати тешке последице и да морају све промене да се јављају па чак и кад Ћурувија мало застане.

ЗАКОНИТ РАД КОД МЕРЕ ТКТР (АД ХОК И СТАЛНЕ МЕРЕ)

Налог за Тајно праћење и осматрање

Сведок **Стеван Никчевић** наводи да је окр. Радоњића довео пок. Никола Ћурчић заменик начелника РДБ-а и представио га руководству Центра да су правила о раду Ресора државне безбедности, правила о информисању Ресора државне безбедности или било каква друга нормативна акта која регулишу рад тог Ресора остала на снази и током бомбардовања, да је ЦРДБ Београд функционисао на бази дежурстава, једног на нивоу шефова група, а другог на нивоу начелника одељења у Центру који су имали трансмисиону улогу у свим дешавањима и у свим оперативним акцијама, да су дежурали пок. Цвијетин Милинковић, сведок Радован Божовић, сведок Важић Бранко, сведок Николић Владимир, да су водили књигу дежурстава, да је он копирао део књиге и да је копирани материјал предао министру Душану Михајиловићу,

да потврђује да документа који су му предочена представљају наведену књигу, да је главно дежурство било дежурство начелника, да су практично сва сазнања која су им преносена са терена преносили њему као заменику начелника, или начелнику у почетку Радосављевићу, а затим окр. Радоњићу, да су дежурали у једној канцеларији, да су мере тајне контроле телефонских разговора примењиване када су постојали технички услови, да је у првим данима Радоњић био врло ретко присутан у Центру ресора за Град Београд и да је налоге давао телефонски од некуд се јављајући, да су се налози које је давао односили на редовне активности али је било и налога који су одударали од делатности рада и надлежности Ресора државне безбедности, као што је упад у црногорску вилу који је касније повукао и упада у америчку Амбасаду, да је Радоњић дао налог, тако што је позвао телефоном од некуд да се припреми једно возило из тог пратећег сектора и да се то возило што ће рећи које нема регистарске ознаке да се негде остави, да се припреми и да ће неко доћи, да је позван пок. Зоран Павић и да је он обезбедио један ауто и да је неко дошао по аутомобил, да је дан пре него што се десило убиство Славка Ђурувије Радоњић пратио ту акцију, дао налог да се да се спроводи праћење над Славком Ђурувијом, односно дао налог да се мера примени, да је Радоњић директно издавао налоге дежурном начелнику или је звао директно начелника Деветог одељења који руководи, односно спроводи праћење, Да је читајући забелешке дежурног начелника увидео шта се дешава са праћењем Ђурувије, да је у односу на устаљену праксу приметио да се директно начелник Центра интересује за активност на терену, да му се јавља из секунда у секунд, да му се јављају промене, да налог за тајно праћење није дошао од извршиоца већ директно од окр. Радоњића, што је потпуно у супротности са устаљеном праксом, која подразумева да оперативни радници траже меру зато што имају сазнања да ће се десити нешто или да треба у одређеном периоду пратити активност некога и они предлажу, њихов шеф се сагласи, па се са шефом сагласи помоћник начелника одељења и начелник одељења, па онда заменика начелника Центра и начелника Центра, да а о свему треба да постоји писани траг, односно ко је предложио, а ко одобрио меру, да када се мера примени увек се направи писани извештај о примени мере и то остаје у евиденцији, да је налог за праћење Ђурувије дошао лично од окр. Радоњића, да му окр. Радоњић није објаснио који су мотиви за примену мере, да је 10.04.1999. године видео да кад се десило да окр. Радоњић није обавештен у секунди, да је објекат променио, да је стигао кући и да му то није на време јављено, окр. Радоњић је дао налог да дође пок. Павић, начелник Деветог одељења, сутрадан на рапорт да му реферише шта се то десило и зашто га није обавестио, да му је познато да је пок. Зоран Павић цео живот радио у пратећем одељењу прво у ГСУП а затим у РДБ, и да није сматрао да треба да јавља никоме из секунде у секунд, да је то било неуобичајено, да се на дан убиства активност поновила и да је дежурни начелник пок. Милинковића који је био један врло савестан и одговоран човек записивао и да му је када је пролазио кроз канцеларију дежурног то показао, али да није хтео да прича, да га је Милинковић позвао и обавестио да је Ђурувија убијен, да је био веома изненађен тим сазнањем, да га је Радоњић позвао истога дана и наложио му да пренесе дежурном начелнику да се контрола телефона пок. Ђурувије не прекида, да је месец дана касније неколико начелника одељења у ЦРДБ је добило решење да се распоређују на Косово и Метохију, да је он смењен током маја месеца. да је о свим променама на терену пок. Зоран Павић или пок. Цвијетин Милинковић обавештавао из секунда у секунд окр. Радоњића, да му је веома необично то што је мера тајног праћења успостављена у поноћ, како би се наводно документовао неки контакт, посебно имајући у виду да су имали сазнања да данима није излазио из стана, да се у пракси јављало из сата у сат само када је постојао палан да се угради прислушно

средство, а то овде није био случај, да је дао налог да се извештај о резултатима ТПО сачини, да му пре тога није било познато да је икада ико ко је био предмет тајног праћења убијен тог дана, поготову да је убијен неколико минута након што је дат налог да се прекине праћење и да је сматрао да о томе треба да постоји запис, да је окр. Радоњић налог за праћење Ђурувије издао телефоном од некуд и никакву консултацију није тражио нити је тражио било чије мишљење о томе, да је чуо да је требао да се документује некакав контакт, а веома му је чудно што је праћење прекинуто када почиње друштвени живот, да морају да се пишу извештаји о свакој активности, да је то аксиом, да је 2001. године, суђено окр. Марковићу, окр. Радоњићу и још некима за неовлашћено прислушкивање и злоупотребу службеног положаја, зато што су неовлашћено прислушкивали већи број људи, између осталог већи број људи из Ресора тадашње Државне безбедности као и све политичке лидере, Коштиницу, Ђинђића, Вука Драшковића, буквално све, или огромну већину, повећу групу припадника Ресора државне безбедности, а међу њима и доста људи из Центра ресора за Град Београд, да су за време рата користили телефоне, али су причали углавном легендирано, да је било у употреби телефонских бројева који се нису водили ма МУП, да су према оштећеном пок. Славку Ђурувији у време убиства примњиване мере тајне контроле телефонских разговора.

НАСТАВАК ЗАВРШНЕ РЕЧИ

И у наставку свог излагања говорићу о тајној пратњи Ђурувије и изнети чињенице из којих се утврђује да је примена мере ТПО коју је наложио опт. Радоњић, била искључиво у циљу убиства, не некаквог безбедносно интересантног поступања покојног Ђурувије.

О учешћу опт. Радоњића и његовом поступању приликом праћења Славка Ђурувије неспорно и детаљно утврђује се из исказа сведока СТЕВАНА НИКЧЕВИЋА, његовог заменика и скоро свих испитаних сведока, али ћу због датог времена, само кратко изнети битне делове сведочења само неколико сведока

Па тако сведок Милован Попивода (раније начелник ЦРДБ Нови Сад) када говори о тајној пратњи потврђује да по правилима везаним за одобравање и извештавање нема разлике - пише се налог за праћење лица, доноси се одлука, односно решење, а одговорни начелник организационе јединице потписује, предаје пратећем одељењу и та мера се реализује, да се по реализацији мере пише извештај, да пратеће одељење један примерак оставља за себе, један ономе ко је издао такав захтев, да са пратећим апаратом, праћење координира оперативац на чији захтев се мера спроводи и његов руководилац, да се он као као начелник Центра РДБ Нови Сад само у изузетним случајевима укључивао у примену мере и то само када је реч о праћењу класичних шпијуна, када је захтевао опрезност,

И Небојша Соковић, говори о тајној пратњи Ђурувије и сведочи да му је Драган Павић пренео налог да се о свакој промени хитно информише начелник 9-ог Одељења, као и налог о прекиду праћења Ђурувије и упућивању свих радника који су пратили Ђурувију на праћење тзв. „везе“, да су све промене кретања морали да јављају начелнику, пок. Павић Зорану, јер је претходног дана Павић Драган имао проблема зато што није јављао сваку промену кретања Ђурувије, већ је јавио тек када је Ђурувија ушао у стан, да је промене кретања јављао путем радио станице а потом и телефоном пок. Павић Зорану

да је када је Ђурувија са општ. Прпом ушао у Македонску улицу и кренуо према стану Соковић то јавио пок. Павићу, да би му он, после минут-два рекао да прекину пратњу над Ђурувијом и да се сви пребаце на лице које је било у контакту са Ђурувијом а то лице се налазило у Молеровој улици, да тада је неко од пешака, који вероватно није чуо прекид рада на праћењу Ђурувије, преко станице јавио да је Ђурувија у близини стана а он му је преко станице рекао "ма пусти то", да је то је био први пут од почетка "бомбардовања", да је извештај откуцан, да су се до тада извештаји писали само у свеску,

Небојша Соковић. потврђује чињенице да је 9 одељење пратило Ђурувију 24 часа дневно, у три смене, из чега произлази да је преко двадесет људи пратило Ђурувију, а да извештаја о томе нема, нити трага у службеним документима РДБ-а, да је морала да се јавља свака промена начелнику Зорану Павићу, Обзиром да су радници 9 одељења преко радио везе јављали кретање, њихову комуникацију су могли да чују Курак и Ромић којима је то фактички био знак да је Ђурувија тада остао без надзора, да је истом потребно неколико минута да стигне до стана, али и да они у том периоду, од престанка надзора треба да крену и изврше убиство. Иако је веза остала неидентификована прекинут је рад и према тој вези, што само указује да тајна пратња заправо није била ради идентификовања лица са којим се сусрео Ђурувија, већ да су људи из деветог одељења само фактички искористићени да испрате кретање Ђурувију како би окр. Курак и Ромић у сваком моменту знали где се он налази, куда се креће, а оно што им је било најважније када ће кренути ка свом стану, јер је пролаз до његовог стана заклоњен од осталог дела улице Светогорске и идеално место за његову ликвидацију.

А сведок Горан Петровић вршио и функцију начелника РДБ-а Србије, каже да је индикативна била чињеница да је један од колега добио наредбу „важи 47., што је значило прекид посла, отворено му је речено бежи, склањај се, што је био преседан за службу. То је озбиљна индиција да је то била информација која је била неопходна ономе ко је Ђурувију требало да убије.

Миша Милићевић сведок који је и сам био Начелник РДБ-а Србије – објашњава да када је мера пратње у питању, ангажовање не врши начелник ЦРДБ, већ начелник Одељења за праћење или оперативац чији је то посао, али је могуће да постоје ситуације где се укључују и друге старешине.

Посебно је значајно сведочење Владимира Николића када говори о атипичној пратњи и указује да му је било чудно, што је Цвијетин Милинковић био у перманентној комуникацији са Радоњићем и да је поступао по његовим налозима везано за пратњу над Славком Ђурувијом. Дан, два пре тога добио је налог од Милана Радоњића да нађе начелника Деветог одељења Зорана Павића и да му закаже рапорт код начелника Радоњића због тога што није јављао сваку промену. Редовна ситуације да се промене јављају свом одељењу, односно начелнику Деветог одељења, само ако се процени да је нешто битно, онда се саопштава оперативцу који је тражио меру праћења. Било је чудно то што се начелник ЦРДБ Радоњић, бави једном рутинском ствари као што је пратња објекта по улицама Београда.

И Сведок Предраг Николић – потврђује да су имали су инструкцију да треба да извештавају о свакој промени, односно позицији објекта, што је било веома

неуобичајено, чудно, и ван њихових редовних активности и да комуникацију преко радио везе чују сви којима су радио станице укључене.

Предраг Кривокућа сведок каже – На неких 50-так метара пре Пасажа места где је лишен живота, сведок Мирчевић је радио везом јавио „важи 47“, и добио одговор шефа смене Небојше Соковића да прекину посао и дођу горе (на кружни ток код Каленић пијаци).

Интересантан је детаљ у сведочењу Драгана Павића да је извршено фотодокументовање везе тј. сусрета Ђурувије у Коларцу, од стране сведока Покрајца и да снимци требају да иду као прилог уз извештај. Такав извештај не постоји У ДОКУМЕНТАЦИЈИ РДБ-а (досијеу) па је очигледно да је неко хтео да прикрије учешће Ресора у праћењу Славка Ђурувије

Стевана Никчевића који је свакако најзначајнији, јер је због свог радног места имао прилику да непосредно и лично у данима праћења Ђурувије види и непосредно окр. Радоњића, како успоставља мере односно даје налоге, информише се поводом праћења, активно учествује у свему томе, захтева да то праћење буде покривено 24 часа дневно, да се извештава свака промена правца објекта, да извештавања буде учестало односно из минута у минут, да критикује и бесни када је 10.04.1999 године Ђурувија дошао до стана, што једино може бити чињеница која указује да су сво време праћења окривљени имали увид у кретање Ђурувије, да је и сама ликвидација вероватно планирана и дан раније, али им то није успело, јер извештавање није било чешће а „објекат“ дошао кући. Након исказа овог сведока.

Сведока Момира Радосављевића да су захтеви за применом мера праћења увек били писмени, изричито напомињући да никад нису били усмени, што је опет у супротности са конкретним случајем. Исказ и овог сведока заправо на један јасан и недвосмислен начин указује да је праћење, као и прислушкивање у случају Ђурувија извршено само са намером да би се ликвидирао, на начин како је то оптужницом описано.

Сведока Владимира Николића који такође потврђује чињенице да је Радоњић лично руководио акцијом праћења Ђурувије, да је захтевао поводом тог праћења да му се јавља свака промена кретања. Да је по Радоњићевом налогу пратња Ђурувије је прекинута, јер је и он знао да се Ђурувија налази у Македонској улици и да се креће ка стану, а пратњу је прекинуо тачно у оном моменту да омогући Кураку и Ромићу довољно времена да изађу из возила које је било паркирано у непосредној близини и сусстигну своју мету, а да их притом људи из службе који су пратили Ђурувију не виде на лицу места, јер су добили налог да је посао завршен. Из исказа такође произлази да је Ђурувија убијен пар минута након што је пратња прекинута и да је праћење како сведок каже било атипично јер је била у питању једна рутинска ствар. Свакако за људе из аналитике (петог одељења) и (трећег одељења) задужених за пратњу, али не и за окривљене, јер су они након искоришћавања ресурса РДБ, требали да реализују наређену ликвидацију Ђурувије. Оно што је интересантно у исказу овог сведока је да је наведени модел праћења био идентичан као у случају „Ибарска магистрала“ када је убијен већи број људи, и да је у обе ситуације акцијом праћења руководио начелник ЦРДБ.

Драган Павић радник деветог одељења потврђује да јављање сваке промена правца је заиста било без икакве логике, нарочито јављање на 10 или 50 метара кретања Ћурувије, а то је учињено зато да би извршиоци убиства, знали у сваком тренутку где се мета налази и у складу са тим на време изашли из возила и кренули ка њему да би га ликвидирали. Критике подређених због нејављања макар и најмање промене правца кретања, застоја и сл., служиле су да се они који прате објекат застраше и дисциплинују да морају све да јављају, а што је било од велике користи Кураку и Ромићу који чекајући погодан тренутак нису могли да визуелно прате своју мету.

Сведок Небојша Васић потврђује чињеницу да су сви који су имали колске или ручне ради станице ту комуникацију међу људима који су пратили Ћурувију могли да прате, а да посао пратње претходних дана није прекидан него управо само тај дан када је дошло до убиства Ћурувије.

Радован Божовић шеф трећег одељења, потврђује чињенице да је налог за праћење дошао од начелника односно Радоњића али и да није сачињен извештај за меру праћења, већ да је пар дана након убиства стигао извештај који је био веома штуро написан.

Срђан Јовановић потврђује наводе да се јављала свака промена кретања Ћурувије, да је у Македонској како каже „посао завршен“, да су пролазећи Светогорском прошли возилом поред Ћурувије и његове супруге

Интересантан је део његовог сведочења о писменом обавештењу које је након убиства стигло радницима у пратњи да убиство не коментаришу и да служба државне безбедности у томе није учествовала. Ако је и постојала потреба, да се убиство не коментарише, потпуно је неразумљива тврдња из предметног обавештења да служба није у томе учествовала а да се при том обавештење упућује управо људима из службе безбедности.

Влада Стевовић сведок, отишао је кући па је преко радио станице чуо да је посао прекинут, што значи да су сви који су поседовали радио везу чак и на широком подручју могли чути комуникацију око праћења, самим тим и Курак и Ромић. Такође потврђује неразумевање и нелогичност прекида посла пре него што је Ћурувија стигао у стан, што само указује на то да је пратња прекинута управо да се омогући опт. Кураку и Ромићу да изврше убиство и да нема очевидаца

Сведок из 9-ог одељења Горан Милутиновић је са делом екипе кренуо за такозваном везом.. Наредба да се крене за везом је погодовала унапред припремљеном плану јер се део оперативаца одвојио од мете и кренуо за везом, како не би видели извршиоце у тренутку када објекат праћења остаје без надзора оних који су га пратили, то уосталом потврђују и његови наводи да је и преостали део екипе кренуо за везом, односно како каже да се придружи њима, а да је код „Политике“ дат налог да се праћење прекида. То је управо био најбољи моменат јер је претходно преко радио везе јављено где се Ћурувија налази и да се упутно ка свом стану у Светогорској, што даје Кураку и Ромићу сасвим довољно времена да неопажено прате Ћурувију до пасажа и ликвидирају.

Сведок Ратко Љубојевић (шеф групе у одељењу тајног праћења) Имајући у виду да је Ћурувија праћен више од 10 дана, да је у том праћењу учествовао већи

број људи, не само оних на терену, писање извештаја само за последњи дан, са налогом да се откуца само у једном примерку, да је други примерак поцепан, да су свеске у које су руком писани извештаји о праћењу, након 5 октобра уништене и да је налог за то дошао од руководства, више него очигледно указује на незаконитост рада руководиоца службе РДБ, да су њихове активности биле усмерене не ка заштити државе и народа, већ да су имале приватни карактер, односно једино биле у сврси очувања актуелног режима Слободана Милошевића, а у конкретном случају као што сведок наводи у „покривању службе“, а ја бих рекао у „скривању службе“, односно њихових незаконитих активности. Неживотно, нелогично и неразумљиво је то „покривање“, ако је налог за праћење био заснован на закону и чињеницама које би указивале да је пратња била основана.

Ако се пажљиво оцене искази ових сведока неспоран је чињенични закључак да је радници 9 одељења ЦРДБ-и Београд нису знали да су грубо злоупотребљени ради извршења једног од најтежих кривичних дела прописаних КЗ.

БЕЛИ ГОЛФ ПРАТЕЋЕГ ОДЕЉЕЊА

Чињенице из којих се утврђује да је бели голф Пратећег 9. одељења коришћен при извршању кривичног дела утврђују се непосредно из исказа сведока Драгана Башкуновића и посредно из више исказа других саслушаних сведока из састава 9-ог одељења

Да је наведени бели „голф“ виђен на месту извршења кривичног дела 09. или 10. априла. 1999. године утврђује се из исказа сведока очевидца Драгана Башкуновића, радника пратећег 9 Одељења РДБ-а, јер је исти дан-два пре убиства запазио бели „голф“ на раскрсници у ул. Илије Гарашанина код ресторана "Бам-Бам", како скреће у Таковску кога је препознао по карактеристичном оштећењу и лајсни на вратима.

Дана 09.04.1999. године окр. Милан Радоњић налаже Зорану Павићу да једно возило које дужи 9. одељење преда тако што ће оставити ауто и кључеве у истом, са објашњењем да ће „други“ преузети возило, при чему је по начину предаје очигледно покушао да прикрије идентитет лица која преузимају возила. Међутим, приликом предаје белог „голфа“ III сведок Драган Павић који је требао да изврши налог начелника 9. одељења Зорана Павића је закаснио да остави белог „голфа“ у договорено време.

Сведок Драган Павић у вечерњим сатима 9.4.1999. године предаје белог „голфа“ III, и том приликом сусреће се са опт. Ратком Ромићем, који је директно преузео возило заједно са НН лицем. (највероватније са окр. Курак Мирославом)

При томе оптужени Радоњић није у својој одбрани објаснио своје лично ангажовање у својству начелника Центра.

И на основу ранијих исказа сведока Љубише Драговића, који је код зграде МУП-а у улици Кнеза Милоша, заједно са Павићем предао возило двојници колега од којих је један био висок око 195 цм а други око 185 цм, јаче развијености. Навео је да му је Павић Драган рекао да је предметно возило предао Ратку Ромићу

Сазнања која се односе на виђење белог "голфа" у Улици Лоле Рибара

Исти сведок Љубиша Драговић, радник 9. одељења ЦРДБ Београд, раније у оквиру РДБ-а изјавио је да је по убиству Славка Ђурувије, неко од његових колега из 9. одељења, при чему се није сећао тачно ко, помињао да је током примене мере тајног праћења Ђурувије запазио поменути бели "голф" у близини стана Славка Ђурувије, као и да је том приликом, поменути аутомобил возио Ратко Ромић.

Ратко Љубојевић, шеф смене у 9. одељењу, навео је да је, неколико дана након 11. априла, у контактима са колегама из одељења који су учествовали у праћењу Ђурувије, сазнао да је непосредно пред прекидање посла 11.04.1999. године, у проласку кроз Улицу Лоле Рибара примећен бели "голф 3" из састава возног парка 9. одељења, које је двадесетак дана пре тога било уступљено на коришћење Ратку Ромићу, раднику 2. управе управе РДБ.

Колска књижица за поменуто возило "голф 3" беле боје очигледно је касније преправљена тако што је покушано да се представи да је колска књижица за друго возило а не за возило „голф“ III беле боје, рег. ozn. БГ 121-022, тако што је прелепљена регистарска ознака са регистарским ознакама другог возила да би се прикрило учешће наведеног возила и лица која су га задужила у извршењу кривичног дела.

Иначе, након сваког коришћења возила, са повратка са терена, обавеза сваког возача је да попуни књижицу, напише датум и километражу. Обавеза је сваког ко раздужи возило, да књижицу раздужи са потписом. Уколико се службено иде ван града, добија се налог за међуградску возњу од непосредног старешине, а за локал је постојао месечни или дневни налог за возњу. Колска књижица се увек предавала уз возило заједно са кључевима и претпоставља да је тако њему враћена. Иначе, наведено возило је имало колску радио станицу, а шифрарник је могао да задужи само оперативац и она се не налази у возилу. Возило је преузето са колском књижицом и комплетом кључева.

Ових података нема у колској књижици за бели голф. Очигледно се и чињенице у вези коришћења службеног белог голфа РДБ-а у време убиства прикривају.

Такође, сведок Драговић је на колској књижици приметио нови регистарски број возила, који је био прелепљен преко старог.

Стога је неспорно да су извршиоци Ромић и Курак бели голф 9 одељења, користили у извршењу убиства и да су сви оптужени после извршеног убиства покушали да прикрију

Градимиr Милић сведочи да је из прислушкиваних разговора сазнао да је Ромић (у току 2000. године) преко телефона, сугерисао Кураку (који се тада налазио на Кипру) да ни случајно не долази у Србију јер ће бити ухапшен и да се сакрије у некој већој земљи. Сведочи да када је упознао Курака исти био у Црвеним береткама и био је кум Ратка Ромића. Из овог и других исказа произлази да су Курак и Ромић јако блиски, да су кумови, и да се Кураку сугерише да не долази у Србију јер ће бити ухапшен и да се сакрије. Након 5 октобра, односно промене власти и свргавања Слободана Милошевића, више је него било јасно да ће се радити на откривењу починилаца убиства Ђурувије, као једног од симбола борбе против бившег режима, из којих

разлога је Курак напустио Републику Србију и из којих разлога му се говори да се не враћа јер ће бити ухапшен.

Извештај о праћењу Ђурувије „Ђуран,, за дан 11.04.1999. године без обзира колико примерака постоји, мора један увек бити у аналитици, уколико је све по закону праћено. Милан Радоњић је убрзо након што је постављен за начелника ЦРДБ је након убиства Славка Ђурувије издао налог да се Марку Жарковићу на коришћење да возило голф 3. Тај налог је сведок (Владимир Николић) пренео начелнику Деветог одељења. Било му је нелогично да неко добије возило а да није припадник Ресора.

Обзиром да није постојао ни један оперативни разлог за поступање РДБ-а, једини чињенични закључак који се изводи као логичан и могућ на питање зашто је оптужени Радоњић, издао усмени налог за праћење Ђурувије јесте да је грубо злоупотребио своја службена овлашћења ради пружање логистике извршиоцима да изврше убиство.

Стога је очигледно да је оптужени Радоњић свесно и умишљајно злоупотребио своју функцију, користио своја службена овлашћења и учествовао у извршењу кривичног дела убиства пок. Славка Ђурувије.

Из одбране окривљеног Ратка Ромића који признаје да је задужио наведени бели „голф“ при чему је његова одбрана да је возило преузео 07.04.1999. године а вратио га сутрадан 08.04.1999. године испред "мале кућице", односно дела објекта у саставу комплекса зграда на Сењаку вл. "Србијашума", а по претходном договору са окривљеним Миланом Радоњићем није потврђена ни сведочењем Љиљане Зарубице сведока одбране, нити је сагласна другим изведеним доказима у погледу времена преузимања и враћања наведеног возила и у том делу очигледно срачуната на избегавање кривичне одговорности.

Одбрану оптуженог Ромића није потврдио ни сведок Марко Жарковић, резервиста у РДБ-у, кум Бранка Црног, који је својим сведочењем покушао да представи да је наведено возило бели „голф“ задужио као резервиста РДБ-а у време НАТО бомбардовања можда и у време убиства Славка Ђурувије, мада та чињеница није потврђена садржином других изведених доказа, па је његово сведочење у делу где не може са прецизношћу да одреди када је задужио наведено возило дато у очигледној намери да потврди одбрану окривљеног Ромића и других окривљених. Увидом у документацију сервиса „Орка“ у улици Вишњичка бб, утврђено је да је наведено возило „голф 3“ рег. ознаке БГ 193-254 доведено дана 15.04.1999. године ради поправке. Касније при утврђивању околности преузимања белог голфа у оквиру формиране комисије БИА, утврђено је период 13.04. -15.04. 1999. године.

На околности датума преузимања белог "голфа", и поред очигледног настојања на главном претресу да потврди одбрану окр. Ромића са којим је у добрим односима, сведок Марко Жарковић раније је навео да постоји могућност да је поменуто возило задужио негде између 13, 14. и 15. априла 1999. године. Том приликом, Жарковић је такође навео да је налог за коришћење поменутог возила потписао Милан Радоњић.

Сведок Милован Попивода високо у руководећој хијерахији РДБ-а, обављао дужност начелника Центра Државне безбедности у Новом Саду, наводи да је окр.

Марковић када је постао нови шеф Службе поставио сараднике, начелнике, управу и центара који су били његови људи од поверења,

да је Друга управа имала потребе за службеним аутомобилима и у мирно време и у ратно време, да је имала свој возни парк и да су углавном била позната задужења возилима, да се у мирнодопско време издавао месечни налог за возњу, да је свако морао да има месечни налог, без обзира на којој се дужности налазио, да се са тим наставило и током рата, да нико није могао да узме возило без налога, да је службени налог потписивао начелник друге управе, а касније заменик један или други, без тога се није могло узети службено возило, да је окр. Ратко Ромић у мирнодопско време дужио „БМВ“ серије 3, старији „БМВ“, да је на пут отишао са неким „Клиом“, да му се окр. Ромић није обраћао за неко друго возило, да окр. Ромић није могао ником другом да се обрати сем надређеном старешини за аутомобил, да чак и да се обратио начелнику ресора, начелник би опет звао надређеног старешину да пита зашто не даје возило, али није постојала таква пракса, да му се окр. Ромић није обраћао са захтевом да му је потребан други аутомобил, да се Друга управа налазила до почетка бомбардовања у ул. Кнеза Милоша у старој згради где су бараке, да се на почетку бомбардовања ту налазило и руководство службе, да је свако морао да има налог да користи аутомобил, то је била одлука министра.

Даље наводи му се није обраћао опт. Ромић за замену возила. Није му се обраћао ни опт. Радоњић за возило јер је њихова управа имала довољан фонд возила. Када је постао начелник ЦРДБ Београда, Радоњић је још десетак дана долазио у Другу управу да преда послове – примопредаја (њему и Мићићу), али више није руководио Другом управом.

ПРИСУСТВО ОПТУЖЕНИХ НА МЕСТА ИЗВРШЕЊА

Начелник ЦРДБ Београд Радоњић наложио да начелник Одељења за тајно праћење и осматрање, пок. Павић Зорана, дана 11.04.1999. године дође на „рапорт“, због наводних пропуста у јављању о кретању "Ђурана", односно, јер је исти јавио тек када је "Ђуран" у 17,13 часова ушао у стан. Тога дана, односно 10.04.1999. године у временском периоду од 14,00 до око 17,00 часова, на БС Хиландарска 2, налазили су се Ратко Ромић и Мирослав Курак, који су имали интензивну међусобну комуникацију. Након јављања начелнику центра да је "Ђуран" ушао у стан, исти обавља разговор са Курак Мирославом, на основу чега можемо закључити да је убиство требало да буде извршено дана 10.04.1999. године али због закаснелог јављања исто је померено за сутрадан.

Такође је утврђено присуство на лицу места Ратка Ромића и Курак Мирослава, како дана 10.04.1999.године, тако и дана 11.04.1999.године, као и појављивање белог голфа ВГ 121-022, власништво РДБ-а, кога је преузео Ратко Ромић дана 09.04.1999.године.

Утврђена је директна и честа комуникација између Ратка Ромића и Курак Мирослава, затим Милана Радоњића и Курак Мирослава, Ратка Ромића и Милана Радоњића, дан пре убиства као и на дан убиства и то пре самог извршења као и после. Чињеница је да је пре убиства Милан Радоњић имао комуникације са Курак

Мирославом а непосредно након убиства Ратко Ромић је имао комуникацију са Миланом Радоњићем **коју он у својој одбрани негира.**

Околности везане за поступање оптужених у оквиру РДБ-а и да су били логистика директним извршиоцима утврђују се из исказа сведока припадника 9.ог. пратећег одељења Дневника дежурних начелника из априла 1999. године и делом одбране окривљених Радоњића и Ромића.

У скраћеном деловоднику ЦРДБ Београд под бројем 241, евидентиран је допис 8. одељења ЦРДБ Београд упућен 8. управи РДБ којим су тражене "нове таблице за голф" за који је био задужен Марко Жарковић.

Никитовић у то време вршиоца дужности шефа возног парка је такође навео да га је Душан Купрешанин, тадашњи начелник 8. одељења ЦРДБ Београд, крајем 1999. године обавестио да ће пратиоци Црног доћи у гаражу како би раздужили наведено возило. Приликом примопредаје возила, према наводима Никитовића, није сачињен записник, а именовани је непосредно након тога, увидом у саобраћајну документацију, установио да је возило пререгистровано, као и да током претходног коришћења није вођена евиденција о пређеној километражи.

Сада укратко о враћају возила бели голф 9. одељењу

Сведок Жарко Михаиловић, који је до новембра 1999. године обављао посао диспечара возног парка ЦРДБ Београд, навео је да је крајем 1999. године, у гаражи ЦРДБ Београд у Нишкој улици, приметио паркиран аутомобил марке "голф 3" беле боје. Од Александра Никитовића, у то време вршиоца дужности шефа возног парка, Михаиловић је сазнао да је поменуто возило враћено на коришћење ЦРДБ Београд од стране Ресора.

Такође је истакао да је, крајем 1999. или почетком 2000. године, од опт. Радоњића добио налог да поменути "голф" беле боје, који се тада налазио паркиран испред зграде у којој је Радоњић становао, врати назад у гаражу у Нишкој улици, где се возило налазило наредних неколико дана, када је, према сазнањима Михаиловића, поново предато на коришћење 9. одељењу ЦРДБ Београд.

Очигледно да Радоњић, посебно наглашавам као начелник ЦРДБ БГ, јако води рачуна о белом голфу који су користили извршиоци убиства.

Тајно праћење и осматрање нормативна регулатива

Из извештаја Безбедносно-информативне агенције бр 02-6854 од 10.04.2012. године, као и из садржине достављених законских и подзаконских аката утврђује се правилна и законита примена **тајне контроле телефонских разговора** и других телекомуникационих средстава и примена оперативне мере **тајног праћења и осматрања.**

У **Правилима о раду СДБ** („Сл. лист СФРЈ“ – Поверљиво гласило, број 18 од 27.07.1990. године) и **Упутству о примењивању прописаних средстава и метода рада у извршавању послова из делокруга Службе државне безбедности** (ДТ број 527/91 из новембра 1991. године) није експлицитно регулисано ко налаже примену мере тајно праћење и осматрање.

С друге стране, **Правилником о унутрашњој организацији Ресора државне безбедности** регулисано је да ЦРДБ Београд „обавља и непосредно извршава оперативне и друге послове из делокруга рада Ресора на територији Београда“.

Правилником о унутрашњој организацији Ресора државне безбедности регулисао је да **центром РДБ руководи начелник центра**.

Узимајући наведено у обзир, начелник ЦРДБ Београд био је овлашћен да изда налог за тајно праћење лица и без сагласности начелника РДБ или надлежне оперативне управе. **Међутим, наведени налог је морао да буде сачињен у писаној форми а не усмени налог.**

У документационим фондовима некадашњег РДБ МУП Србије, које је Безбедносно-информативна агенција преузела на основу члана 27. Закона о БИА („Сл. гласник РС“, број 42/02 и 111/09), **не располаже се документацијом и евиденционим подацима да је постојао писани налог за примену мере тајног праћења и осматрања према Славку Ћурувији.**

Међутим, на основу изјава сведока припадника 9. одељења за тајно праћење и осматрање ЦРДБ Београд, неспорно је утврђено да је мера тајног праћења према Славку Ћурувији примењивана током априла 1999. године **примењивана супротно правилима службе и тада важећим позитивним законским прописима.**

Такав закључак произлази и из исказа сведока Зорана Стијовића који је такозвани Досије Ћурувија добио је на увид у јулу месецу 2001. године и анализом садржаја омота досијеа је утврдио да недостаје нека документација. Извесно је било да је обрада (примена оперативних техничких мера, радњи, средстава и метода које су рађене према Ћурувији) није рађена законито. Укрштањем података и разговора са Гикићем оперативцем који је био задужен да оперативно поступање према Ћурувији, било је евидентно да се доста ствари не уклапа, није било извештаја о праћењу, фалили су читави периоди. Примењују се интензивне мере, а ви тамо немате ништа, не постоје службене белешке о примени мера, нема извештаја сарадника, нема извештаја оперативне везе. Мора да се зна који је облик рада био над Ћурувијом. На пример, после убиства, преузета су техничка опрема из његовог стана и документација, извршен је преглед стана, а документа о томе нема у досију. Накнадно се појавио у медијима документ о тајном праћењу „Ћуран“. Правдали су се да не пишу извештај када су ратна дејства у току, што свакако није оправдање, а Љубојевић је рекао да је књига уништена.

Мере према Ћурувији су успостављене, (утврђено из разговора са Гикићем) 1996. или 1997. године. Није му познато да је Никчевић давао налоге за примену мера. (а требало је јер је исти дао налог да се сачини куцани **Извештај о примени мере тајне пратње према Ћурувији сачињен је само за дан 11.04.1999. године, а не и за претходне дане**) по налогу, односно изричитом захтеву Никчевића, да би остао

писани траг о примени оперативних мера према Ђурувији. Сведок Никчевић је сачувао и Књигу дежурстава (која је касније волшебно нестала), исту фотокопирао за време праћења Ђурувије, тако да су фотокопија Дневника дежурства и Извештај о праћењу Ђурувије- Ђуран, једина два документа о поступању ресора државне безбедности, ЈЕДИНИ САЧИЊЕНИ СЛУЖБЕНИ ДОКУМЕНТИ КОЈИ ДОКАЗУЈУ ОПЕРАТИВНО ПОСТУПАЊЕ РДБ У ВРЕМЕ УБИСТВА

Све друго што повезује Ресор је уништено и рађено тако да не остану писани трагови у РДБ-и.

С тога, примена наведених оперативних мера према Славку Ђурувији очигледно није била у циљу утврђивања делатности и остварених контаката са другим безбедносно интересантним лицима већ очигледно намењена утврђивању пре свега навика, склоности и уобичајених кретања ради планирања и извршења кривичног дела лишења живота Славка Ђурувије.

„ПРАЋЕЊЕ И ПРИСЛУШКИВАЊЕ ЂУРАНА“

Гикић Предраг, сведочи да је меру ТКТР примењивао до 23.03.1999.године. Након тог догађаја више није било безбедносно интересантних дешавања па је Гикић, како је изјавио, предложио начелнику одељења Божовићу да се мера према Ђурувији прекине са чиме се он сложио и мера је прекинута пред само "бомбардовање" а комплетан предмет је предат шефу аналитике Александру Нешковићу. Оперативни радник 3 одељења ЦРДБ-а, Београд, Гикић Предраг, вршио је обраду, односно слушање телефона Славка Ђурувије у периоду од краја септембра односно почетка октобра 1998. године, па све до 23.03.1999. године, и апсолутно није имао увид у то да се Славко Ђурувија обрађује после 23, 24. марта и да се према њему примењује било која оперативна мера.

Стога се из ових чињеница изводи неспоран чињенични закључак да је поступање РДБ –и према Ђурувију, било у добром делу у складу са Правилима службе, само до почетка бомбардовања 23.03. 1999.год а да је поступање у априлу месецу 1999. год, које је наложио опт. Радоњић било искључиво у циљу његовог убиства.

У Б И С Т В О

Докази из којих се изводи закључак о чињеницама из којих се утврђује да су оптужени злоупотребили своја службена овлашћења и извршили кривично дело убиства, утврђује. из Дневника дежурства на издвојеној локацији у ул. Цара Уроша бр. 9 и посебно остварене телефонске комуникације дана 9, 10 и 11 априла 1999. године па је тако,

Дана 09.04.1999. године, у Дневнику који је водио дежурни начелник одељења ЦРДБ Београд на издвојеној локацији у ул. Цара Уроша бр. 9, са временском одредницом 10.05 часова, забележено следеће: „На тражење НЦ - обавештен да нема промена на пословима IX/O (девето одељење) на објекту "Ђуран" и "Вила". Преко VII/O(седмо одељење) потврђено да код Ђурана изузев разг. приватне природе других

од интереса није било“, што недвосмислено указује да су у том тренутку према пок. Славку Ђурувији примењиване мера тајне контроле телефонских разговора и мера тајног праћења и осматрања, јер је дежурни начелник обавештење о објекту „Ђуран“ добио преко 9. одељења за тајно праћење и осматрање ЦРДБ Београд и 7. одељења овог центра које је било задужено за примену оперативно-техничке мере тајна контрола телефонских разговора (ТКТР).

Истог дана, дежурни начелник одељења у ЦРДБ Београд, са временском одредницом 18.50 часова, забележио је следеће: „Драгана из штаба: НЦ да се јави НРДБ“, односно – налог начелника РДБ-и **Радомира Марковића** да му се јави начелник ЦРДБ Београд Милан Радоњић. Након тога, дежурни начелник је у 19.15 часова забележио „НЦ издао налог да се испред штаба доведе голф. Пренето Павићу“, што значи да је окр. Радоњић, након обављеног разговора са Марковићем, издао налог који је било потребно пренети Зорану Павићу, начелнику 9. одељења ЦРДБ Београд, да се из овог одељења изузме возило марке „Голф“, што је касније током исте вечери и учињено. (На почетку бомбардовања Штаб РДБ се налазио у згради Друге управе у ул. Кнеза Милоша 99).

Након издавања поменутог налога, Радоњић је у 20.04.05 часова иницирао комуникацију са мобилног телефонског броја 063210482 са Мирославом Кураком, корисником мобилног телефонског броја 063287283, у трајању од 41 секунде, а у 21.32.45 часова и са Ратком Ромићем, корисником мобилног телефонског броја 063 253 881, у трајању од 32 секунде.

Да је окр. Мирослав Курак био корисник мобилног телефонског броја 063287283 доказује се **Потврдом о одузетим предметима** од дана 28.10.2005. године - УБПОК, од лица Ђурић Владисав из Београда: 1. Фотокопија л.к. Курак Мирослава (са факса 0113232991 од 10.05.2000. у 02,59h; 2. Захтев фирме "Влацеб" упућен "Мобтел"-у за раскидање уговора за број 063287283; 3. Захтев фирме "Влацеб" за трајно укидање броја 063 287 283.

На основу изјаве сведока, **Ђурић Владислава** из Београда, власника фирме **"Влацеб"** и његове бивше супруге сведока **Радача Наташе**, утврђено је да је број телефона 063 287 283 користио Курак Мирослав. Такође уз потврду о одузетим предметима од Ђурић Владислава одузета је фотокопија л.к. Курак Мирослава, захтев фирме "Влацеб" упућен "Мобтел"-у за раскидање уговора за број 063 287 283 и захтев за трајно укидање броја 063 287 283.

Дана **10.04.1999. године**, у Дневнику који је водио дежурни начелник одељења у ЦРДБ Београд, са временском одредницом 11.10 часова, забележено је следеће: „изашао са женом и иде према Политици .... - Ђуран иде у кафић "Тејлор" (могуће - ....- Ђ. Јакшића – према .....“, а са временском одредницом 16.40 часова – „Ђуран на ручку – > НЦ обавештен“, што недвосмислено **доказује да је Милан Радоњић био извештаван о кретању Славка Ђурувије.**

У времену од 11.00 до 11.55 часова регистрована је интензивна комуникација између Мирослава Курака и Ратка Ромића, при чему је Курак иницирао четири, а Ромић један позив.

У 12.21.14 часова, Ратко Ромић је са мобилног телефонског броја 063 253 881, преко базне станице у ул. Ђуре Ђаковића бр. 1, иницирао позив у трајању од 32 секунде према Радоњићу, кориснику мобилног телефонског броја 063 210 482.

Анализом базних станица које су користили Ромић и Курак, утврђено је да су се обојица нешто након 14.00 часова налазили на локацији коју покрива базна станица у ул. Хиландарска бр. 2. Наиме, у 14.10.09 часова, Курак је са броја 063 287 283 иницирао позив према Ромићу, на број 063 253881, у трајању од 11 секунди, преко ћелије наведене базне станице (са ознаком 22001006e092f) која покрива подручје ниже од улице Лоле Рибара, односно доњи део Палмотићеве улице, према Хиландарској и ул. Стевана Сремца.

Непосредно након тога, Ратко Ромић је преко ћелије ове базне станице (са ознаком 22001006e0930) која непосредно покрива улицу Лоле Рибара и простор испред пролаза у коме је наредног дана лишен живота Славко Ђурувија, у 14.19.53 часова контактирао Милана Радоњића у трајању од 41 секунде, а у 15.27.13 часова и Мирослава Курака у трајању од 21 секунде.

Сведоци Драган Башкуновић и посредно Ратко Љубојевић припадници 9. одељења у својим исказима потврђују да је пре убиства утврђено присуство наведеног голфа у близини места становања Славка Ђурувије

Утврђено је да су након наведених разговора, Курак и Ромић боравили у близини наведене локације, с обзиром да су обојица иницирали позиве са подручја које покрива ћелија базне станице у ул. Мије Ковачевића бр. 7б (са ознаком 22001006e03ff), која је усмерена према ул. Лоле Рибара. Наиме, Ромић је преко наведене ћелије иницирао позив у 16.46.37 часова, а Курак у 17.40.12 часова.

Поред тога, у временском периоду између 11.10 и 16.40 часова, окр.Радоњић је у 14.47.25 часова са броја 063210482 иницирао комуникацију према окр. Мирославу Кураку, кориснику мобилног телефонског броја 063287283, посредством базне станице у ул. Васина бр. 13 – (ћелија са ознаком 22001006e03f5) која је покривала подручје према Калемегдану, односно измештено седиште ЦРДБ Београд у ул. Цара Уроша бр. 9, у трајању од 27 секунди, као и у 16.14.39 часова, у трајању од 33 секунде.

У Дневнику дежурног начелника ЦРДБ Београд, са временском одредницом 17.13 часова, забележено је следеће: „Ђуран ушао у стан - јавио Баста. Њему јављено од Павића. Баста рекао да је приликом претходног јављања рекао Павићу да јави сваку промену. Налог НЦ да Павић и шеф смене сутра у 10:00 буду у штабу, јер нису испоштовали налог о јављању сваке промене о кретању „Ђурана“. НЦ: ... налог им је издат. Павићу лично пренесено наређење да се објекат држи непрестано и да се о свакој промени кретања хитно информишу дежурни у штабу“.

На основу исказа сведока Бранка Важића, Драгана Павића, Ратка Љубојевића и Стевана Басте утврђује се да је наведена забелешка у Дневнику дежурног начелника одељења у ЦРДБ Београд на издвојеној локацији у ул. Цара Уроша бр. 9, окр. Милан Радоњић изразио љутњу због тога што радници 9. одељења нису одмах информисали о моменту кретања Славка Ђурувије према свом стану. Наведени налог окр. Радоњића је очигледно супротан уобичајеној пракси и редовном начину поступања 9. одељења, што упућује на закључак да циљ праћења није био регистровање контаката Славка Ђурувије, како он то наводи у својој одбрани, **већ омогућавање извршиоцима**

убиства да се благовремено припреме и да се омогући извршење кривичног дела тачно у пролазу зграде у ул. Светогорска тада Лоле Рибара бр. 35, чиме је избегнута могућност да буду уочени од евентуалних сведока, како од пролазника тако и од станара зграде.

Непосредно након што је сазнао да је Славко Ђурувија ушао у стан и да његов налог о јављању сваке промене није испоштован, Милан Радоњић је, у 17.16.01 часова, са броја 063 210 482 иницирао комуникацију у трајању од 24 секунде према Мирославу Кураку, кориснику мобилног телефонског броја 063 287 283, посредством базе станице у ул. Устаничка 127ц – (ћелија 22001006е041b) која је покривала подручје на коме се налазила ратна локација II управе у ул. Данице Марковић бр. 2.

С обзиром да нису могли бити сигурни да Ђурувија неће поново излазити из свог стана, Радоњић и Курак су до 22.55 часова обавили још 3 разговора на обострану иницијативу.

Такође, на основу анализе базних станица које су користили Курак и Ромић, утврђено је да су се обојица налазили на подручју које покрива базна станица у ул. Војводе Путника – (ћелија 22001006е0835). Последњу комуникацију са наведене локације, Ромић је остварио у 23.20.33 часова, а Курак у 23.21.22 часова.

Анализом остварених комуникација, утврђено је да су Радоњић, Курак и Ромић на дан убиства Славка Ђурувије, 11.04.1999. године, остваривали интензивну међусобну комуникацију, на такав начин што је Ромић иницирао све своје контакте са Радоњићем и Кураком, док су Куракови контакти са Радоњићем остваривани искључиво на Радоњићев позив, осим њиховог првог контакта у 11.03.27 часова са базе станице у ул. Војводе Путника – (ћелија 22001006е0835), у трајању од 17 секунди, који је остварен на Куракову иницијативу.

Иначе, Мирослав Курак је наведеног дана иницирао само четири телефонска позива, од којих је први био поменути контакт са Миланом Радоњићем, а следећи тек у 17.58.26 часова, нешто више од сат времена након убиства Славка Ђурувије, када је позвао свој кућни број.

На основу записа у Дневнику који је 11.04.1999. године водио дежурни начелник одељења у ЦРДБ Београд пок. Цвијетин Милинковић, установљено је да је Милан Радоњић на дан убиства Славка Ђурувије редовно и детаљно извештаван о његовом кретању и контактима.

У наведеном дневнику, као и у Извештају о резултатима примене мере тајног праћења и осматрања према објекту „Ђуран“ 9. одељења ЦРДБ Београд од 11.04.1999. године, евидентирано је да је Ђурувија изашао из свог стана око 13.55 часова, као и да је око 14.15 часова установљен његов контакт са „човеком са брадом“, приликом кога је Ђурувија од њега добио „мали папирић формата А6“.

Такође, у Дневнику је са временском одредницом 16.05 часова забележено је следеће: „НО/IX - Ђуран и супруга ушли у "Коларац", ту срели поменуте везе - брачни пар и мушкарца, одатле изашли и свак на своју страну. Још држимо и везу - мушкарца“, а у 16.07 часова забележено је – „Зове НЦ и преносим му ово. Налог - јавити му одмах ако крену кући, можда применимо и другу меру, каже. Одмах сам пренео НО/IX да обавезно јаве ако објекат крене кући“.

Према запису у Дневнику дежурног начелника, са временском одредницом 16.22 часова – „НО/IX ручају. НЦ-у пренео ово. Каже да ће да се консултује па ће се јавити за 2 минута“, Радоњић је обавештен да се Ђурувија и даље налази у кафани „Коларац“, након чега је, према запису у Дневнику са временском одредницом 16.25 часова, издао налог да се прекине примена мере тајног праћења и осматрања према Славку Ђурувији, као и да се настави примена мере према Ђурувијиној вези – „НЦ - прекинути рад према објекту, а везу - брадоњу наставити док не установимо о коме се ради. Пренето НО-у /IX“.

С друге стране, у **Извештају о резултатима примене мере тајног праћења и осматрања према објекту „Ђуран“ 9. одељења ЦРДБ Београд од 11.04.1999. године**, наведено је следеће: **„У 16.27 часова, Ђурувија са супругом излази из ресторана, када даљу контролу прекидамо у договору са начелником одељења. Екипа даљу контролу наставља испред Молерове улице број 48, чекајући излазак описаног мушкарца са брадом“.**

Анализом комуникација, утврђено је да је Милан Радоњић у 16.28.13 часова, са мобилног телефонског броја 063210482, остварио контакт са Мирославом Кураком, корисником броја 063287283, у трајању од 9 секунди, посредством базне станице у ул. Устаничка бр. 127ц – (ћелија 22001006e041b) која је по средини усмерена дуж улица Римске и Заге Маливук.

Према изјавама радника 9. одељења ЦРДБ Београд, примена мере тајног праћења и осматрања према Ђурувији настављена је и након поменутог временског периода, односно и након изласка Ђурувије и Бранке Прпе из ресторана „Коларац“, **све до њиховог уласка у ул. Лоле Рибара.**

Поред изјава радника 9. одељења ЦРДБ Београд који су непосредно пратили Ђурувију и Прпу, наведено доказују и комуникације које је са мобилног телефонског броја 063209290 остваривао шеф 2. смене овог одељења Небојша Соковић.

Наиме, његове комуникације од преузимања смене, инициране су са базних станица које одговарају кретању Ђурувије и оштећене Бранке Прпе. Сведок Соковић је у периоду од 15.44.56 до 16.24.13 часова иницирао позиве са базне станице у ул. Васина бр. 13 – (ћелија 22001006e03f5) која покрива подручје према Калемегдану, односно ресторан „Коларац“; у периоду од 16.31.43 до 16.33.35 часова са исте базне станице – (ћелија 22001006e03f3) која покрива подручје ул. Васе Чарапића, а позиве са базне станице у ул. Хиландарска бр. 2 – (ћелија 22001006e0931) која покрива подручје Македонске улице и простор испред зграде Радио Београда, у периоду од 16.37.34 до 16.43.32 часова.

Према изјавама радника 9. одељења Драгана Павића, бели „Голф 3“ – који је 09.04.1999. године у вечерњим часовима дат на коришћење Ратку Ромићу – поседовао је колску радио-станицу и актуелни шифрарник који је користило 9. одељења ЦРДБ Београд, што значи да је **Ромић био у прилици да прати комуникацију радника наведеног одељења који су били директно ангажовани на примени мере тајног праћења и осматрања према Славку Ђурувији.**

Анализом комуникација, установљено је да је Ромић са броја 063 253 881, посредством базне станице у ул. Хиландарска бр. 2 – (ћелија 22001006e0930) која

непосредно покрива улицу Лоле Рибара и простор испред пролаза у броју 35, где је извршено кривично дело убиства Славка Ћурувије, у 16.38.38 часова иницирао комуникацију са Мирославом Кураком, корисником броја 063 287 283, у трајању од 6 секунди (што је била њихова последња регистрована комуникација овог дана), а у 16.39.08 часова и са Миланом Радоњићем, у трајању од 8 секунди.

Након што је извршено кривично дело убиства Славка Ћурувије, Милан Радоњић је са броја 063 210 482, у 16.45.31 часова, посредством базне станице у ул. Устаничка бр. 127ц – (ћелија 22001006е041с) која покрива подручје од Хотела „Србија“ према Љермонтвљевој и ауто-путу, остварио комуникацију са Мирославом Кураком, у трајању од 17 секунди.

Након што је у 16.56.59 часова контактиран у трајању од 11 секунди од стране Ратка Ромића, који се налазио на подручју базне станице у ул. Звечанска бр. 7 – (ћелија 22001006е06е1), Радоњић је посредством базне станице у ул. Војводе Путника – (ћелија 22001006е0835), контактирао Мирослава Курака у 17.00.18 часова, у трајању од 18 секунди.

Непосредно након тога, у 17.03.18 часова, Радоњића је на мобилни телефонски број 063210482 контактирао Цвијетин Милинковић, дежурни начелник у ЦРДБ Београд, са мобилног телефонског броја 063201410, у трајању од 31 секунде, посредством базне станице у ул. Француска број 8 – (ћелија 22001006е099d), након чега је Радоњић у 17.06.13 часова позвао фиксни телефонски број 011636308, регистрован на фирму „Gala со“ у ул. Цара Уроша бр. 9, где се налазила ратна локација ЦРДБ Београд, у трајању од 62 секунде. Том приликом, Радоњић је иницирао позив са подручја које покрива базна станица у ул. Војводе Путника – (ћелија 22001006е0835).

Већ у 17.07.43 часова, Радоњић је посредством исте базне станице контактирао Мирослава Курака, у трајању 31 секунде, а у 17.08.52 часова примио је позив, у трајању 6 секунди, од Ратка Ромића који се налазио на подручју базне станице у ул. Француска број 81 – (ћелија 22001006е099f).

Радоњић је са броја 063 210 482, у 17.12.23 часова, поново контактирао Мирослава Курака, корисника броја 063 287 283, у трајању од 32 секунде, са ћелије базне станице у ул. Војводе Путника на којој се налазио и раније, након чега наведеног дана више није регистрована њихова комуникација посредством поменутих мобилних телефонских бројева.

Претходно, у 17.11.20 часова, Радоњића је са мобилног телефонског броја 063 330 891 позвао Бранко Црни, тадашњи помоћник начелника РДБ Радомира Марковића, у трајању од 30 секунди.

У 17.20.07 часова, окр. Милан Радоњић је контактирао Радомира Марковића на мобилни телефонски број 063 223 144, у трајању од 26 секунди, након чега је у 17.22.48 часова поново контактиран од стране Бранка Црног, у трајању од 25 секунди, коме је узвратио позив у 17.26.27 часова, у трајању од 16 секунди. Оба позива Радоњић је иницирао посредством ћелије базне станице (са ознаком 22001006е0461), која се налазила на адреси ул. Стеве Годоровића бр. 35 на Бановом брду, без података о усмерености, али узимајући у обзир положај саме безне станице, постоји могућност да је покривала подручје Сењака, односно локацију на којој се налазио објекат „Србија шума“ у коме се налазило „ратни штаб“ начелника РДБ, тј. тзв. „мала кућица“.

Последњу комуникацију 11.04.1999. године са Миланом Радоњићем, Ратко Ромић је остварио у 17.50.43 часова, у трајању од 11 секунди, посредством хелије базе станице (са ознаком 22001006e0462), која се налазила на адреси ул. Стеве Тодоровића бр. 35 на Бановом брду, без података о усмерености, али узимајући у обзир положај саме базе станице, постоји могућност да је покривала Сењак, односно подручје на коме се налазио објекат „Србија шума“, где се налазило „ратни штаб“ начелника РДБ, тј. тзв. „мала кућица“,

До краја дана, осим позивања свог кућног телефонског броја, Курак је остварио комуникацију са Франком Симатовићем и то на своју иницијативу, у 18.03.36 часова, у трајању од 11 секунди, посредством базе станице у ул. Устаничка 127ц – (хелија 22001006e041b) која је покривала подручје на коме се налазила ратна локација II управе у ул. Данице Марковић бр. 2, а на иницијативу Франка Симатовића у 23.14.36 часова, у трајању од 21 секунде.

Дана **12.04.1999. године**, Радоњић, Ромић и Курак остварили су значајно мањи број међусобних комуникација, односно Радоњић је са Ромићем и Кураком остварио по две комуникације, и то са Ромићем на обострану иницијативу, а са Кураком на Куракову иницијативу, док су Ромић и Курак остварили укупно два контакта на обострану иницијативу.

Оценом ових чињеница очигледно је да је и дана 10.04.1999.год планирано је да се изврши убиство Славка Ђурувије али због неблагоприятног јављања о кретању одложено је за сутрадан када је и извршено. На то указују резултати анализе телеф. разговора, базних станица на лицу места, пре и након убиства на основу којих је утврђено следеће:

На основу изнетог закључује се да је комплетном акцијом праћења новинара Славка Ђурувије НЕПОСРЕДНО руководио начелник Београдског центра оптужени Милан Радоњић, како дана 10.04.1999.год, када су планирали да изврше убиство, али нису успели због неблагоприятног јављања кретања Славка Ђурувије од стране радника пратећег одељења, тако и дана 11.04.1999.године, када је кривично дело тешко убиство, извршено.

Славко Ђурувија се, од издате наредбе за престанак праћења кретао улицом Македонском, левом страном улице, наилазећи на раскрсницу улица Цетињске и Кондина, настављајући ка свом стану, потом наилазећи на раскрсницу са улицом Влајковићевом, пролазећи поред „атељеа 212“, наилазећи на раскрсницу са Палмотићевом улицом и потом одлазећи ка улазу своје зграде, односно броју 35. У продужетку се налази раскрсница са улицом Стевана Сремца и Светогорска се завршава на раскрсници са Таковском улицом. Паралелене улице са Светогорском (бивша Лоле Рибара) су Хиландарска са доње стране и мајке Јевросиме са горње стране, гледано из правца Македонске улице.

Од зграде „Политике“ до места убиства потребно је 4 – 5 минута хода, па како је прекид пратње наложен у 16,25, а након тога у 16,28 Радоњић позива Курака, а у 16,38 и Ромић позива Курака, на основу анализе напред наведених телефонских комуникација и положаја извршилаца на базним станицама највероватније време убиства Славка Ђурувије је између 16:39 и 16:45 часова.

На основу исказа сведока припадника Деветог одељења ЦРДБ Београд који су 11.04.1999. године непосредно пратили по. Славка Ђурувију утврђује се да је окр. Милан Радоњић преко пок. Зорана Павића обуставио праћење Славка Ђурувије након што се он у друштву Бранке Прпа упутио према свом стану у ул. Светогорска бр. 35, а како извршиоци окр. Ратко Ромић и Мирослав Курак могу да неопажено изврше кривично дело и напусте лице места.

На основу свих пронађених материјалних трагова на лицу места, садржаја остварених комуникација, може се закључити да је убиство Славка Ђурувије извршено **је између 16:39 и 16:45 часова.** на тај начин што су окривљени Мирослав Курак, и окривљени Ратко Ромић, ушли у пасаж зграде у Београду, ул. Лоле Рибара број 35, неколико корака иза оштећених Славка Ђурувије и Бранке Прпа, да би након тога извршилац убиства Курак Мирослав, који се налазио иза Славка Ђурувије, извадио аутоматски пиштољ марке "Шкорпион", калибра 7,65 мм и циљајући у правцу Ђурувије, који је, у том тренутку почео да се окреће у десну страну, највероватније, осетивши да се неко налази иза њих, испалио први рафал, са удаљености од око 1,5 метара, којом приликом Ђурувија задобија повреде у низу (десна половина леђног предела, десна рука, десна половина грудног коша, брада и прострелна рана главе), од кога је Ђурувија, метком који је прострелио главу са десне стране (са улазном раном у десном предлуку и излазном раном у левом слепоочном пределу – тачка 12 обдукционог налаза), усмрћен на лицу места, након чега тело Ђурувије пада на подлогу на десну бочну страну тела, како је и затечен приликом вршења увиђаја, да би потом саизвршилац Ратко Ромић, који се у том тренутку налазио иза Бранке Прпе, а која је кренула да окреће главу, ударио Прпу чврстим предметом, највероватније дршком пиштоља, у главу, од ког ударца је Прпа пала на подлогу поред усмрћеног Ђурувије, након чега извршилац Курак Мирослав прилази телу Ђурувије и из истог оружја, циљајући у правцу леве стране главе Ђурувије, испалије други рафал, са удаљености од око 0,8 метара, и на тај начин "оверава" Ђурувију наневши му устрелне и прострелне ране са леве стране главе и врата (које су описане у тачкама 6, 7, 8, 9, 11, 16 и 17 обдукционог записника), што је делом видела и оштећена Бранка Прпа са подлоге, јер иста није била онесвешћена већ само ошамућена од претрпљеног ударца у главу, након чега окривљени Курак Мирослав и Ратко Ромић напуштају лице места, односећи оружје са собом, и возилом марке "Голф III" беле боје, регистарских ознака BG 121-022 беже са лица места.

Сведок **Вера Мирковић Лазич** је непосредно након убиства, затекла **Бранку Прпу**, да **јој је глава била увијана пешкирима јер је страшно крварила, да је оштећена Прпа одвежена у Ургентни центар, да је имала 6-8 копчи на глави, да јој од ударца пукла кожа на темену, да је дужина те пукле коже 6,7 сантиметара, да су лекари претпоставили да је највероватније настала од дршке револвера, да је и Бранка рекла да мисли да је повређена дршком револвера, да је било много крви, да јој је коса била улепљена,**

Из налаза и мишљења вештака медицинске струке из области судске медицине проф. др сц. мед. **Зорана Станковића** од 16.12.2014. године произлази да се са сигурношћу може тврдити да је у предметном догађају ошт. Бранка Прпа задобила лаку телесну повреду у виду раздерно – нагњечне ране у десном потиљачно – слепоочном косматом пределу главе и да је нанета дејством тупине, тешког и замахнутог механичког оруђа од стране друге особе, једним ударцем, највероватније дршком од пиштоља или тупотврдим предметом са сличном површином.

Окривљени Курак Мирослав је био активни припадник МУП-а Р Србије, Специјалне антитерористичке јединице (САЈ), током рада у истој, прошао је све фазе обука, пуцање из различитих врста вартеног оружја, борбене, лишење слободе, те је на тај начин обучен за брзо реаговање и пуцање у статичној фази и у покрету, како из аутоматског оружја тако и из више врста аутоматских пиштоља, пиштоља, хеклера и из свих врста вартеног оружја.

На основу груписања пројектила на телу покојног утврђује се да је извршилац изванредно обучен у руковању оружјем. Окривљени Курак је инструктор гађања и више година обучавао је припаднике ЈСО .

Из исказа сведока Дејана Слишковића који је са Кураком био у изузетно добрим односима, нису били у сукобу, чак се Курак према њему понашао и заштитнички, утврђује се да га је у току 1996. Године, упознао са тадашњом супругом Аном Вигњевић,

Да је у току акције Сабље срео је Александру Ковачевић своју бившу девојку из Панчева. која је радила код Курака на Кипру као пословођа (тамо је Курак имао ресторане које је држао са својим кумом Френкијем или сам). Са њом је причао о Кураку, и тада му је она рекла да има сазнања да је Курак добио око 300.000 кипарских фунти за убиство новинара Ђурувије. Она је рекла да је то сазнала од Куракове супруге Ане, са којом се дружила, јер је Курак Ани рекао да он не убија за цабе, мислећи на Ђурувију.

Сведок Марко Жарковић наводи да је Курак лишио живота његовог кума Владимира Петровића, за које није кривично одговарао, из чега произлази да му убиство Ђурувије није прво убиство, да у таквим стварима има искуства и да из тог искуства произлази и његова хладнокрвност приликом извршења убиства, онако како то описује Бранка Прпа

Оштећена Прпа Бранка из Београда у поднетој пријави СУП-у Београд навела је у битном да је видела два НН мушка лица који су на глави имали маске. За извршиоце није дала никакав опис осим да се ради о млађим лицима.

Дана 12.04.1999.године, ОСЈ-а ПУ Београд, обавили су информативни разговор са **Прпа Бранком**, која је изјавила да је Ђурувију изузетно узбудио чланак новинара Мирослава Марковића ("Политика Експрес" од 06.04.1999. год.), који је позвао јавност на линч Ђурувије због прижељкивања бомбардовања као и то да је дана 15.03.1999. год. око 11,00 Ђурувија контактирао Ричарда Мајлса (отправника послова амбасаде САД у Београду), након чега су имали сусрет у амбасади. Такође је изјавила су код ателеа 212 око 16,40 прешли улицу. Што се тиче извршилаца изјавила је да је видела **два младића старости 25-26 год, обучени у црно са црним капима. Младић који је пуцао је висине око 180, буцмастог лица, без икаквих особених знакова и других детаља. За другог младића, који ју је ударио пиштољем у главу** изјавила је да **није најбоље видела и описује га само као особу обучену у црно.**

Приликом описа извршења самог кривичног дела убиства Славка Ђурувије, сведок **Бранка Прпа** је изјавила да када су ушли у "пасаж" зграде подигла се прашина и ветар и чула је тутњаву, тако да је мислила да почиње нека олуја, да би у следећем тренутку Ђурувија почео да пада. Тада је почела да се окреће и у том тренутку је добила урадац у главу тврдим предметом, мисли да је био у питању пиштољ. Када је

Ђурувија пао и она је пала поред њега и јасно је чула пуцњеве... Извршилац је пришао Ђурувији, који је лежао, и пуцао му у главу. Прпа и убица су се погледали а за истог рекла да је био изузетно миран и концентрисан без иједног нервозног или сувишног покрета. Након тога извршилац се окренуо и отишао. За убицу је изјавила да није имао маску већ црну плетену-вунену капу на глави, обучен у црно, изузетног бледила у лицу. Такође је изјавила да је сигурна да је човек који је пуцао имао црне очи, није сувише висок и био је стар између 25 и 35 година, без карактеристика на лицу, нос и уста правилна са тзв. "бејби фејсом", максималне висине 180 цм (Прпа је била у полулежећем положају након ударца у главу а природно светло се налазило иза леђа извршиоца, који је био у затвореном-мрачном пасажу). Оружје је било црне боје и највероватније је пуцао из десне руке. Друго лице није видела и за истог није дала никакав опис.

Сведок је потом изјавила да је нико није питао за извршиоца, тек након годину и седам месеци позвана је у Градски СУП, ту су јој дали фотоалбуме разних извршилаца и пошто на њима није препознала извршиоца послали су је да се направи **фоторобот**. Човек који је требало да направи фоторобот јој је рекао, како је она изјавила, "госпођо ви се ничега не сећате, јел вам јасно, ви не можете да направите ову реконструкцију, јесте ли ме схватили?", након чега је он испричао инспекторима да није могуће направити фоторобот. Како је даље а изјавила тај човек јој је рекао на који начин су се понашали током полицијске истраге и рекао јој је да ћути.

Бранка Прпа је изјавила да је **први опис извршиоца** дала јануара 2001. године у УБПОК-у, да је том приликом направљен фоторобот али да она **није била 100% сигурна али је та особа највише личила на особу која је пуцала у Ђурувију.**

Маја 2004. г. позвао је инспектор Виторовић из УБПОК-а и показао јој слике, она је рекла да остаје при датој изјави.

Потом су је поново звали из УБПОК-а и показивали јој фотографије, али је она остала при тврдњи од раније да је извршилац лице које највише подсећа на особу, **за коју су јој рекли да је пок. Лука Пејовић.**

Сведок Душан Михајловић износи да је као Министар унутрашњих послова разговарао са оштећеном Бранка Прпом у вези случаја Ђурувија, да је Бранка Прпа дошла код њега и саопштила да је она у ранијој истрази која је вођена изјавила да је Ђурувијин убица имао „фантомку“ и да није могла да га препозна, због тога што се плашила за свој живот и што није имала поверења у тадашњу полицију, те да сада има поверење и да може да каже и изјави да убица није имао „фантомку“ и да је његово лице јасно видела и да може да га са потпуном сигурношћу препозна, да је то за њега била значајна новост, која је представљала помак у истрази, да је тада предложио Бранки Прпи да да полицији одговарајућу изјави, што је организовао његов помоћник и начелник Ресора јавне безбедности генерал Сретен Лукић преко начелника УБПОК Боре Бањца, да је обавештен је да је Прпа препознала једно лице на фотографијама које није било у животу и чији леш је пронађен у Топчидерској реци, да мисли да је реч лицу које се зове Љуба или Прика да је надимак лица Пеја... Пејаковић или Пејатовић, да се не сећа тачно, да се после расписивања награде за податке о починиоцима убиства славка Ђурувије јавио др. Војислав Шешелј тражећи награду

Сведок Лазар Јанковић, навео да је када је формиран „Поскок“ био у радној групи која је радила на разјашњењу најтежих кривичних дела, убиство Ћурувије, Ибарска и покушај убиства Вука Драшковића, да је више био задужен за Ибарску, да је вршено препознавање од стране Бранке Прпе, али да је она није препознала ни једно лице са довољном сигурношћу да би се препознавање могло верификовати.

Исто потврђује и сведок Родољуб Миловић да је препознавање убице од стране сведокиње било крајње непоуздано.

Сведок Бранка Прпа у свом исказу различито се изјашњавала о самом току догађаја па је тако непосредно након убиства изјавила да су на лицу места била два лица обучена у црно (...службена белешка од 12.04.1999. године). Касније је говорила о једном лицу и давала његов могући опис и физички изглед. Убицу је гледала са земље, стајао је изнад ње. Лице му је било откривено, веома бледо и аморфно широко и имао је црне крупне очи. На глави је имао црну капу, набилдован, кратког врата, необично миран. Касније се изјашњавала да је видела једну особу али да је имала осећај да је у близини и друга особа.

Сведочење оштећене је по логици ствари и самом току догађаја непоуздано, са разлога јер се ради о **изненадном, неочекиваном следу догађаја при чему се ни на који начин није могло очекивати, претпоставити и имати у свести да ће неко у сред дана, на улици прићи иза леђа и пуцати.** То се види и из делова исказа када сведок говори о метафизици зла, тутњави и грмљавини, где објашњава да је тако доживела први рафални пуцањ јер у својој свести нема представу о пуцању из тога ни да претпостави шта се дешава. Тек када визуелно види извршиоца кривичног дела да прилази и поново пуца у главу пок Ћурувије, схвата шта се дешава. Након тога убица гледа у сведокињу ошт. Прпу. **Сведокиња тог тренутка гледа смрт, а не човека.** Она види смрт која долази и која се премишља да ли да лиши живота и њу. То се види из делова њеног исказа која говори о очима убице, јер га она гледа у очи и покушава да закључи да ли ће је убити, посебно ако се има у виду да је оштећена кратковида, јер носи наочаре за вид са диоптријом -2,5, које су јој приликом удараца и пада спале са лица.

Стога, када се изненада, неочекивано, у миру недељне поподневне шетње на дан највећег православног празника, суочите са смрћу и при том задобијете **снажан ударац у главу од кога паднете и обилно крварите, при чему лежите и из једне неприродне и по живот опасне ситуације гледате лице које размишља да ли да вас лиши живота, ви тада не видите извршиоца кривичног дела него висину, особене карактеристике,** па је крајње логично, очекивано и са становишта психологије сведока, да се непрецизно одреди према лику и физичкој грађи убице. Напротив, крајње је нелогично и неубедљиво да се сведокиња **у таквој животни безизлазној ситуацији,** када беспомоћно лежи и чека да буде лишена живота може уопште да се сећа самог догађаја а камоли појединости које ни очевици догађаја не би могли по логици ствари да запазе.

Ако би се њен исказ некритички и површно оцењивао у делу где говори о метафизици зла онда би могли да закључимо и да убица није испалио пројектиле у тело пок. Ћурувије јер је сведокиња изјавила да се радило о тутњави и грмљавини.

Треба напоменути и да је пасаж полумрачан, да је иза леђа дневна светлост, што све компромитује опажање сведокиње.

Сведок је гледала смрти у очи....и стога је крајње логично и природно да њено запажање не може бити веродостојно..ако се узме у обзир и чињеница непосредног и интензивног страха за живот

У свом првом исказу, након критичних околности, Прпа је изјавила да је у првом тренутку мислила да се ради „о почетку олује, а да је тек потом схватила да се ради о пуцњима...“.

Неочекиваност напада и доживљај угрожености себи блиске особе и себе саме, критичном приликом довели су сведока Бранку Прпу у афективно стање, које се по интензитету, психолошко-психијатријски, може означити као **препаст, што представља афекат страха за властити живот и живот блиске особе, највишег интензитета.**

Дакле, могло би се дефинисати као патолошки (високи) афекат или облик изузетно снажног емоционалног узбуђења (правно познатог као јака раздраженост), када су свест, расуђивање и контрола понашања поремећени у битном степену.

То и потврђује чињеница о почетној погрешној перцепцији догађаја (сведок описује као олују) и накнадној дисконтроли (вриштање док зове помоћ).

У психолошком смислу пресудно је објективизовати интензитет примарног страха (за властити живот) као и секундарног страха (приликом давања првог исказа) а што би евентуално боље определило дефанзивно понашање сведока, након критичних околности, када је дала исказ да су починиоци имали „фантомке“ а које је после негирала, рационализујући ово страхом од накнадне угрожености.

Позната је синтагма да „**афект сужава свест**“ што значи да је првенствено оштећена разумна воља (као свесна контрола понашања) која је компромитована афективно, нагонски, импулсима, али све когнитивне функције (нпр. опажање и памћење) не морају подједнако да буду оштећене (свест је некад само „неми посматрач“ оног што се дешава у равни патолошког ефекта).

Сведок Бранка Прпа наводи у свом исказу опис догађаја, који би могао да одговара „навали мисли“. Тако наводи да је пажња била фокусирана и фиксирана на „очи починиоца, бело лице и амимичност када говори о безизражајности лица...“ који су јој се уцртали у сећање.

Ово би могло да иде у прилог сужења пажње за све остала опажања (сензације) у односу на остале карактеристике особе која пуца (висину, телесну грађу) а самим тим и на сужење оног што би могло да се фиксира у памћењу (енграмима).

Након стресног догађаја и стабилизације сведока, нека сећања се могу вратити и репродуковати. Међутим, са протоком времена може доћи до заборављања неких детаља, или услед спољашних утицаја (вишеструко понављање пред органима кривичног гоњења, текстова у медијима, сугестије од других лица...) што се све дешавало код сведокиње, може доћи до контаминације и искривљења сећања. Тако, сведок почетно говори малтене „о аморфном лицу, без особености“ да би након слике у читуљи пок. Луке Пејовића, нашла сличност те слике и починиоца. Значајно је

напоменути да је сведокиња увек говорила да је лик **подсећа** на починиоца, а не да га препознаје.

ТАКТИКА КУКАВИЧЈЕГ ЈАЈЕТА

На основу сведочења бившег начелника УКП-а МУП-а РС Родољуба Миловића утврђује се да је све време било озбиљних покушаја да се полицијска истрага усмери у погрешном правцу, и сведочи да је било разних прича да су извршиоци Лука Пејовић, Предраг Јокић и Мило Тодоровић и други.

Указао је да је прича **Зорице Деснице** била потпуно нереална, јер је **именована мистификовала предметно убиство, указујући да има неке чудне контакте са ВБА и БИА са којима је по само њеној тврдњи радила, да су сазнали да је била у блиским односима са пок. Луком Пејовићем, да је стално мењала свој извор информација.**

Интересантан је и део исказа овог сведока да **Мирослав Курак** није желео да се изјашњава о убиству **Ђурувије**, позивајући се на своја законска права, али му је у разговору потврдио информацију да се срео са **Легијом** везано за налог „земунског клана“ да убију њега и **Ромића**,

Из исказа **Драгана Карлеуше и Драгана Кецмана** произлази да је УКП интензивно радио на прикупљању доказа ко би могао бити извршилац убиства **Славка Ђурувије**, па је тако полицији протурена информација преко разних инструисаних извора, односно добијали су „сазнања“ да су могући извршиоци **Лука Пејовић, Зоран Ристовић Прика, извесни „Дуле“,** затим „**Поп**“, али је на основу бројних и дуготрајних полицијских провера утврђено да сва наведена лица нису ни на који начин учествовала у предметном убиству у тој мери да за њих нису постојале ни индиције, већ да је полиција дошла до података који указују да су дана 11.04.1999 године у непосредној близини места где је убијен **Славко Ђурувија**, били присутни **Ратко Ромић и Мики Курак**. Изричито је негирао да је **Бранка Прпа** у полицији препознала извршиоца убиства, а да је касније у штампи нетачно навођено да је **именована** препознала убице **Славка Ђурувије** или да их је **именовала**. Указује да је у праћењу **Ђурувије** учествовало 27-28 лица, и да је његов закључак на основу свих података које је полиција прикупила, у које свакако спадају подаци о праћењу **Ђурувије**, да **иза овог убиства стоји државна безбедност**. Једна од упорнијих дезинформација је била везана за **Луку Пејовића** као извршиоца и постојање видео снимка убиства, које је покушала да протури извесна **Зорица Десница**, и сви који су радили на случају убиства **Славка Ђурувије** су „**колективно**“ закључили да су у питању погрешни трагови.

Из исказа сведока **Биљане Пејовић** је утврђено да је у браку са **Луком Пејовићем** била од 1990. године, и да га је добро познавала, те да њен супруг нема никакве везе са убиством, да је 11.04.1999 године за Ускрс био кући на породичном ручку, а из садржаја комуникација са лица места на дан 11.04.1999. године произлази да је **Лука Пејовић** користио број 063 244 831 који се води на његову супругу **Биљану Пејовић**, која потврђује да је супруг користио њен број телефона, и анализом комуникација оствареном са базне станице **Хиландарска 2** која је покривала улицу **Лоле Рибара** (лице места) утврђено је да са наведеног телефонског броја и те базне станице **није иницијална комуникација, чиме су потврђени њени наводи, односно да Лука Пејовић није био у близини извршења кривичног дела када је убијен Ђурувија, већ у својој кући**. Оно што је неспорно је чињеница да је **Лука Пејовић** био јако узнемирен, „**револтиран и бесан**“ написаним текстовима у новинама у којима је довођен у везу као

извршилац убиства новинара Славка Ћурувије и забринут шта може да му се деси због таквих прича, да је сматрао да кад такве приче крену по граду тај о коме се прича по правилу буде убијен, да сматра да Лука Пејовић сигурно није извршилац наведеног кривичног дела и да не сећа се да је њен супруг био изразито блед у неким стресним животним ситуацијама.

Из садржаја комуникација са лица места на дан 11.04.1999. године произлази да је Лука Пејовић користио број 063 244 831 који се води на његову супругу Биљану Пејовић. Анализом комуникација оствареном са базне станице Хиландарска 2 која је покривала улицу Лоле Рибара (лице места) утврђено је да са наведеног телефонског броја и те базне станице није иницијална комуникација, чиме се потврђују наводи испитаног сведока, односно да Лука Пејовић није био у близини извршења кривичног дела.

Да су ове тврдње и те како основане, више него очигледно произлази из навода Милорада Улемека, и браће Симовић, који се односе на планирану ликвидацију Ромића и Курака, односно да су они који су испланирали убиство Славка Ћурувије „у присуству великог броја сведока из службе“, како на посредан начин говори сведок Симатовић, имали тактику и детаљан план прикривања свог злочина, и то у односу на Луку Пејовића, тиме што су пласирали информације, објављене у средствима информисања, да је он извршилац убиства Славка Ћурувије, (а по мом мишљењу вероватно су они и пласирали те информације у јавност) његовим убиством „затворили круг“, пред „очима јавности“ и покушали и пред припадницима полиције којима је претходно протурена информација да је он непосредни извршилац, али и у односу на праве извршиоце, тј., Курака и Ромића, након промене режима, јер су тад створени услови за откривање извршилаца и њихово процесуирање, који су били и праћени од стране тзв. “земунског клана“ како би били убијени искључиво због убиства Ћурувије (ниједан други разлог није постојао нити су они били предмет интересовања тог клана), али је окр. Мирослав Курак „провалио пратњу“, те се од њихове ликвидације одустало, искључиво због бојазни планера убиства Славка Ћурувије да би они могли поверити блиским особама сазнање ко је наручилац и организатор убиства Ћурувије, и тиме (њиховим убиством) директно угрозити окривљене Радомира Марковића и Милана Радоњића.

Сведоци из „личног обезбеђења Ћурувије“, Игор Кокот, Ненад Кокот, Дејан Михајловић, Ненад Радовић и Дарко Попивода, сви до једног говоре да последњих месеци живота Ћурувије нико од припадника обезбеђења, редакције или новинара, није из поштовања према Ћурувији хтео да га напусти, да су сви веровали у њега и желели да буду уз Ћурувију, иако је био у изузетној лошој финансијској ситуацији због које нису примали плату више месеци. По тврдњама ових сведока Ћурувија је био изузетно коректан човек, да су имали разумевања за његову финансијску ситуацију и да су сматрали да Ћурувија има свакако више проблема од њих, те да никаквих притисака или претњи Славко Ћурувија није добијао због неисплаћених зарада, из којих разлога не стоји једна од „теза одбране са главног претреса“ да би мотив за убиство Ћурувије биле неисплаћене зараде, и да би наведени сведоци имали интерес да прете и да реализују те претње. Ово би био још један „неподобан покушај“, протурања информација о наводним извршиоцима убиства Ћурувије и расипање пажње са стварних извршилаца, односно Курака и Ромића, на друге.

И оптужени Радоњић је лично као високи функционер РДБ-а, проносио гласине да је Ђурувију убила „ црногорска мафија,, а јасно је да таква тврдња, када је јавно износи Начелник ЦРДБ Београд има посебну тежину.

При томе треба имати у виду да је убиство извршено у време проглашеног ратног стања у атмосфери страха и неизвесности, када је свака криминална делатност била замрла...па је основано целокупна тадашња јавност била у уверење да држава стоји иза убиства Ђурувије крајње основана.

На основу исказа сведока Милорада Улемекa утврђује се да је оптужени Радомир Марковић, тада начелник РДБ-и Србије требао да реализује планирано убиство Славка Ђурувије јер је дана 29. или 30. марта 1999 године питао сведока да ли Јединица (ЈСО) може, и да ли је спремна да изврши један посебан задатак, те да ли би сведок Милорад Улемек за такав задатак могао да одвоји неколико људи јер је потребно да се уклони једно лице које тренутно својим непријатељским делатностима озбиљно угрожава безбедност државе, а термин „уклонити“ је значао у жаргону службе, физичку елиминацију, односно ликвидацију, те када је хтео да испуни захтев начелника опт. Марковића исти му је у телефонском разговору рекао да је то већ завршено.

Током 2000. Године, опт. Радомир Марковић му је рекао „ова двојица Радоњићих што су убили Ђурувију“ и када је после неколико минута напустио канцеларију и изашао у хол затекао је Ратка Ромића и Мирослава Курака и схватио да су Ромић и Курак заправо лица о којима је разговарао са Радомиром Марковићем

И 2002. године када је Радомир Марковић већ био у затвору, послао му је захтев да се организује убиство Мирослава Курака, сматрајући да је Мирослав Курак претња за све.

С обзиром да је тада био у добрим односима са Душаном Спасојевићем њега је каже „изгасирао“ везано за Курака, јер је сматрао да ће то бити најбрже и најлакше одрађено преко њега, где је Душану Спасојевићу говорио да је Курак, Душана Спасојевића „пљубао код Раре у казину где је рекао да је сељак из Гајтана“ и многе друге ствари, те је знао каква ће бити реакција Душана Спасојевића који је буквално „запенио“ и одмах издао налог својим „пит буловима“ да се то заврши, да се то пропрати и то праћење је кренуло. Међутим, у тој припреми Куракове ликвидације у једном од праћења људи који су га пратили су били примећени од стране Курака, и он је њима почео да бежи.

Убрзо након тога Курак и Ромић су дошли код њега кући и знао је да су они нешто наслутили, и да су том приликом испитивали и његов став о томе и према њима,

Сведок је изнео своје мишљење да је Славко Ђурувија убијен из нечијег личног интереса, да му није опроштено што је окренуо леђа целом том систему за који је годинама радио, да Ђурувија није био лице које је угрожавало државу и зато сматрам да је и служба и јединица злоупотребљена на један најстрашнији начин.

Сведок Милош Симовић наводи да је припадао „Земунском клану и да 2000. године упознаје и Милорада Улемекa зв. Легија. У Шилеровој је први пут чуо од

Легије и Душана да су причали да је Радомир Марковић одговоран за убиство Славка Ђурувије, за убиство на Ибарској магистралаи, за убиство Жељка Ражнатовића „Аркана“, као и за убиство Жике Петровића кога су звали Жика Јат. У клубу „Бомбај“ и коју је држао познати певач Џеј. Сели су у сепаре и током њиховог боравка тамо пришла су два момка њиховом сепареу где су прво попричали са обезбеђењем Милорада Улемекa и Легија им је рекао да могу да приступе. **Након разговора с њима Легија му се обратио и рекао му „видиш ову двојицу, запамти их“, да ће их „радити“ те му је рекао да устане и да ће га упознати са њима.** Он је устао упознао се са њима и стајао је ту поред њих, након тога ти људи су се брзо удаљили из сепареа. **Легија му је након тога рекао „ови су радили Ђурку и радићемо их, добићеш све информације, много смо се опустили, ово нисмо завршили, добићеш информације где се крећу и шта раде“.** Након тога се окренуо према свом брату Александру и питао га да ли познаје ту двојицу на шта му је овај рекао „због чега“. **Објаснио му је да је добио информацију од Легије да треба да их запамте да ће их радити, односно да су на списку за одстрел и да су они урадили „Ђурана“.** Када се упознавао с њима зна да се један зове Курак а да се други зове Ромић.

Пратња над Мирославом Кураком трајала је 15-20 дана, по налогу Душана Спасојевића вође земунског клана. Истекао је да му је у разговорима речено да је јако битно да се убије Мики Курак јер има дугачак језик и ландара по граду, а ако Ратко Ромић буде ту, онда и њега.

Сведок верује да је убиство Славка Ђурувије наручено од стране државе, односно начелника Радомира Марковића без иједне грешке, јер зна у каквом се друштву кретао, шта је од њега тражено, зна ко су ти људи, ко је Милорад Улемек Легија а имао је прилику и да упозна и тог Радомира Марковића у Државној безбедности. Зна да га никад не би слагао нити Легија нити Душан, а нарочито Душан, да је Мики Курак лично извршилац убиства Славка Ђурувије.

И сведок Александар Симовић у свом исказу потврђује наводе сведока Улемекa и Милоша Симовића да је у дискотеци Улемек рекао да обрате пажњу да запамте то лице. Није могао тачно да определи да ли је у том тренутку Улемек рекао да је то лице убица Ђурувије или када је отишао од стола. Зна да је то лице дошло код Легије, поздравио се са њима свима и представио се као Мики Курак. **Да је то лице, односно Курак, убица Ђурувије, Легија је пренео његовом брату а његов брат њему.** Када је то његов брат рекао њему, Легија је климнуо главом. Од Душана Спасојевића су касније добили наредбу да прате то лице, пошто им је претходно и Легија рекао да ће морати тог момка да прате да му утврде рутину кретања како би могли да га „раде“ што је жаргонски назив за убиство. Дobili су задатак да он и његов брат организују екипу која ће да прати Микија Курака и Ратка Ромића

Приликом припрема за ликвидацију Курака чуо је од Легије да је Курак лично убио Славка Ђурувију и те његове информације потичу од Милорада Улемекa Легије, Душана Спасојевића као и од његовог брата. Такође у тим разговорима са њима зна да је налогодавац тог убиства Раде Марковић и да је све повезано са Миром Марковић. Од информације које су имали за Курака и Ромића знали су да су радници Државне безбедности, да су кумови, знали су да Курак хоће да потегне оружје и добили су инструкцију да се тога пазе. Такође су знали да воле да излазе по граду и да су у добрим односима са Радетом Марковићем. **Сматра да су требали да убију Курака да би се једноставно ућутао, да не би проговорио о убиству Ђурувије, а**

Ратко Ромић је требао да буде убијен јер је био заједно са Кураком у убиству Ђурувије. То им је Милорад Улемек Легија рекао и то тачно да је Мики Курак извршилац, док је Ратко Ромић био на лицу места заједно са њим том приликом.

Напоменуо је, да када је први пут изнео своје сазнање у вези овог случаја, односно убиства Славка Ђурувије добио је претње од Микија Курака и Ратка Ромића и то преко њиховог кума, за кога сматра да има надимак Ара, добио је претње да прекину да причају, јер су они у затвору а да су њихове породице напољу. Те претње су им саопштене преко Филипа Кораћа који је долазио у кућу сведока и то саопштио његовој супрузи.

Сведок Дејан Миленковић наводи да су од покојног Душана Спасојевића односно Милорада Улемек Легије добили наређење да убију Микија Курака и Ратка Ромића. Душан је њега као и остале чланове „Земунског клана“ окупио, те им је рекао да је Легија наредио да се убију Мики Курак и Ромић.

Након тога их је Душан звао те им је пренео информацију да је Легија рекао да одустану од даљег праћења, да их не треба убијати за сада, те да ће са њима да направе састанак. Зна да је једном приликом у Шилерову дошао Легија и његов кум Срђан Мијаиловић звани Француз и тада је пренета порука да Мики Курак и Ромић траже састанак са Легијом да ће све бити у реду, да нема потребе да их јуре и на томе се завршило. Зна да је Легија чак после тога кад је долазио у Шилерову рекао да је направио састанак са њима, да је све то завршено и да одустану од тог убиства.

Наводи да су током 2002. године пратили Ромића и Курака и сматра да је то било у другој половини те године. У том моменту није знао разлог због чега се Ромић и Курак прате, а тек касније када се све то смирило, Легија им је рекао да је хтео да их убије због тога што су убили новинара Славка Ђурувију.

На суђењима везано за убиство премијера и „Земунском клану“ поменуо је отмице које нису биле предмет тих кривичних поступака, као и праћење и покушај убиства Ромића и Курака, али везано за то праћење га нико даље ништа није ни питао. На том суђењу је први пут и поменуо у јавности да је Легија дао налог преко Душана Спасојевића да се убије Курак и Ромић. Пошто те друге отмице, праћења и покушаји убиства, нису били предмети суђења о томе конкретно даље на тим суђењима није ни говорио, јер му нико на такве околности није ни постављао питања.

И сведок Миладин Сувајџић наводи да је сада покојни Душан Спасојевић-Дућа коментарисао да му је Легија рекао да иза убиства Ђурувије стоји ДБ, да је Ђурувију убио тај Мики Курак, а да је Ромић том приликом био са њим. То је чуо од Милоша Симовића који им је пренео да им је Дућа рекао да се они ликвидирају јер су убили новинара Славка Ђурувију

ИСТИНИТОСТ ИСКАЗА МИЛОРАДА УЛЕМЕКА – ЛЕГИЈЕ

Релевантне чињенице из исказа овог сведока које потврђују наводи Милоша и Александра Симовића, Милана Сувајџића, а посебно Дејана Миленковића, који у кривичном поступку за убиства која су вршили припадници ОКГ „земунски клан“, који се водио пред овим судом у предмету под службеном ознаком К.П.бр.3/04, **још 29 и 30 јануара 2007 године**, дакле више година, пре покретања било каквог поступка против окривљених Радомира Марковића, Милана Радоњића, Ратка Ромића и Мирослава

Курака, изричито наводи, цитирам: „Наређење за убиства Ратка Ромића и Милана Курака је издао Милорад Улемек Легија. Нама је то пренео пок. Душан Спасојевић. Разлог због чега је Легија донео ту одлуку ја не знам. Знам само да се касније одустало од тога, после наше пратње. Ми смо чак и Душану једанпут рекли да постоји могућност, пошто смо га пратили према Борчи, да је он почео да вози брзо, да је обилазио колоне и на пуној линији, и да је он у том тренутку провалио пратњу. Ми смо после неких 2 – 3 дана одустали од тога, али се појавио касније кум од Милорада Улемека Легије који је дошао у Шилерову улицу и рекао да Мики Курак и Ромић траже састанак са пок. Душаном Спасојевићем и са Легијом да они желе да се виде са њиме, да се нуде за неки посао. Душан је рекао после тога нуде нам све, само да остану живи. То је средина 2002. године.“

Окр. Радомир Марковић, у „својој књизи“ „Сећања“ коју је издао и објавио 2010 године на страни 147 у наслову „Мапа“, потврђује наводе Улемека да је, како каже „док су падале прве бомбе на Косови и Метохији“ у оперативни центар ДБ-а, дошао Милорад Улемек и то ни мање ни више него хеликоптером, иако је то био велики ризик. Милорад Улемек у свом исказу детаљно наводи зашто је био позван и разлоге одбијања „задатка“ у том моменту. Оно што је нарочито интересантно у исказу овог сведока, а што упућује на умишљај окривљених и њихов план је чињеница да Радомир Марковић у том тренутку говори Улемеку да постоји потреба за физичком ликвидацијом и да би тај задатак требао да траје оквирно десетак дана. Заиста, имајући у виду датум убиства Славка Ћурувије, и време овог састанка, више је него очигледно да је још крајем марта 1999 године испланирано да ће „Ћуран“ живети још десетак дана и да је та ликвидација планирана за дане 9, 10 и 11 март.

И временик за Истурено Командно Место ИКМ Сочаница за 27.03.1999 године потврђује одлазак Милорада Улемека хеликоптером за Београд између 17,00 и 17, 20 часова. Постојање временика за сво време ратних дејстава потврђује и сведок **Милорад Брацановић**, наводећи да је Легија заиста летео хеликоптером са Косова и Метохије за Београд за време ратних дејстава, односно крајем марта 1999 године.

Сведок **Франко Симатовић** не искључује могућност да је виђао Легију за време бомбардовања, иако вешто избегава директан одговор поводом састанка Радомира Марковића, Милорада Улемека и њега у Београду. Оно што на посредан начин произлази из његовог исказа је чињеница да је као један од дугогодишњих руководећих људи у ДБ – у, запањен да неко жели да ликвидира човека пред двеста сведока, што може само да указује да је исти потпуно свестан да су сва службена лица из пратње Ћурувије и руководства државне безбедности, заправо сведоци тог убиства, којим чином је руководио начелник ЦРДБ Милан Радоњић и то наочиглед свих, како Симатовић каже „200 сведока“ односно свих припадника службе који су на разне начине, од праћења, прислушкивања, давања возила и сл., искоришћени ради убиства и заправо прави и једини сведоци ликвидације Славка Ћурувије.

Сведок **Милош Симовић** потврдио је наводе сведока Милорада Улемека од кога је сазнао да је ДБ убила Ћурувију по наредби Радета Марковића, да га је Легија упознао са Кураком и рекао му „запамти их добро они су урадили Ћурку треба да се почисте, не сме да буде грешке“,

Такође и сведок **Александар Симовић** у свом исказу навео да је за околности убиства Славка Ћурувије први пут чуо након повратка са концерта Горана Бреговића у Новом Саду, у клубу „Бомбај“ у Београду, да онај који се буде први руковао са

Легијом је Мики Курак и да је он убио Славка Ћурувију, да је у једном тренутку у сред састанка Легија рекао да треба да „раде“ Микија Курака, да из убиства Ћурувије стоји породица председника Милошевића због неких чланака које је Ћурувија писао о њима

О истим околностима своја сазнања изнео је и сведок Дејан Миленковић у свом исказу навео да је Душану Спасојевићу Легија наредио да се убију Мирослав Курак и Ратко Ромић,

У свом исказу и сведок Миладин Сувајинић наводи да је у мају месецу 2002. године сазнао да је Душану Спасојевићу Легија наложио да се убију Курак и Ромић јер су они убили новинара Ћурувију

Сведок Ратко Љубојевић, наводи да је као курир – возач у "штабу" РДБ-а на Сењаку, током "бомбардовања" и да је Милорад Улемек зв. "Легија" долазио код начелника РДБ-а Радомира Марковића, који је седео у приземљу штаба, јер су се у просторији за возаче и курире појавили људи у маскирним униформама са дугим наоружањем, што му је остало у сећању јер се то никада није догодило, односно ту само седе људи у цивилу који од наоружања имају само лично наоружање, односно пиштоље. То се све догађало почетком априла 1999. године јер се сећа да је тих дана "томахавк" погодио зграду II Управе и то на месту где је он скупљао дежурне начелнике. Сећа се и догађаја када су му, након дан или два од поменутог доласка наоружаних униформисаних људи, дали једну коверту да преда "Легији", што је он и учинио на бензинској пумпи на Аутокоманди, након чега Легија одлази, највероватније на Косово.

Сведок Милован Попивода и сведок Драган Јончић такође потврђује део исказа Милорада Улемекa наводећи да је Франко Симатовић имао канцеларију у Кнеза Милоша где је седело руководство, на четвртм спрату до бомбардовања, а после је прешао на неки сплав или брод, а затим у неку кућу у власништву Србија шума.

Оценом напред наведених доказа очигледно је да је сведок Милорад Улемек, изнео сва своја истинита сазнања о чињеницама које су му познате, посебно јер је на више пута постављено питање браниоца окривљених Ромића и Радоњића, што се у једном тренутку претворило у својеврстан недозвољени притисак на сведока Улемекa исти сваки пут недвосмислено изјавио у току давања исказа да у свему у потпуности остаје при исказу који је дао пред Тужилаштвом за организовани криминал дана 08.01.2014. године.

Исказ који је дао пред тужиоцем и исказ пред већем представљају једну целину и ради се о јединственом исказу, јер је сведок остао при ранијем исказу, с тим што сведок ускраћивањем одговора на поједина питања није мењао свој исказ, а није одговарао на поједина питања јер је био у страху за безбедност своје породице.

Имајући у виду околности где се налази сведок, да има породицу, оправдана је његова бојазан и страх да ће својим сведочењем довести у опасност себе и чланове своје породице, а да су претње озбиљне, уверљиве, конкретне, јасно је ако се има у виду раније својство и функције окр. Марковића као начелника РДБ, Радоњића као начелника РДБ Центар Београд, и Ромића начелника Шесте управе, тј. као највиших руководиоца РДБ-а.

Можда није сувишно напоменути да су на основу исказа сведока Дејана Миленковића званог Багзи и Миладина Сувајџића званог Ђура Мутава, колико год се оспоравао њихов кредибилитет, због њихове криминалне прошлости, у кривичним поступцима за убиство премијера Зорана Ђинђића и вишеструка убиства и отмице припадника озлоглашеног „земунског клана“ који је годинама сејао смрт по улицама Београда, пред овим судом донете правоснажне осуђујуће пресуде К.П.бр.3/04 и К.П.бр. 5/03, у најсложенијим кривичним поступцима, са преко 50 процесних субјеката (окривљених , бранилаца, сведока) за велики број кривичних дела убистава (убиства преко 50 лица), па и пресуда за убиство премијера Републике Србије др.Зорана Ђинђића и да поузданост њиховог сведочења никада није доведена у сумњу.

ОДБРАНА ОКРИВЉЕНИХ

Сви окривљени осим окривљеног Мирослава Курака који се налази у бекству изнели су своје одбране и негирали своје учешће у извршењу кривичног дела убиства наводећи да су сагласно првилима службе користили своја службена овлашћења у оквиру РДБ, а евентуална одступања од правила службе правдају ратним условима и ванредним околностима у којима су функционисали.

Па тако, **опт. Радомир Марковић** у својој одбрани наводи и да је за начелника РДБ постављен у окторбру 1998. године и да је савесно и законито обављао своју функцију, али је његова одбрана у директној супротности са наводима сведока Милорада Улемека о његовој директној умешаности у планирање убиства,

Одбрана опт.Марковића, да у првих месец дана НАТО агресије, због ратних дејстава и прекида комуникација није имао техничке могућности да успостави везу на територији Косова и Метохије и тиме комуникацију са командантом ЈСО Милорадом Улемеком, је крајње неубедљива и демантована сведочењем не само Милорада Улемека и Милорада Брацановића, већ и **времеником** као службеним документом РДБ-а из краја марта 1999 године, из којих разлога је очигледно срачуната на избегавање кривице за убиство Славка Ђурувије. Осим тога, оптужени је у време НАТО агресије вршио једну од најзначајнијих функција у Републици Србији, начелника РДБ-а Србије, па је због саме природе тог посла имао техничке могућности да на најразличитије начине успостави комуникацију са припадницима државне и јавне безбедности Републике Србије на њеној целој територији.

Опт. Милан Радоњић наводи да је о свему што је радио оставио писане трагове, да је у ЦРДБ дошао четвртог, односно петог априла 99', да није знао да је Славко Ђурувија предмет обраде Службе, да је то сазнао након два дана по доласку у Службу, да је разлог тајног праћења Ђурувије био тај што је требало да документују, како тврди, пропредају новца између Ђурувије и НН лица и да је због тога истог секунда издао налог да се према њему примени мера тајне пратње, да је дао писмени налог Павићу да се примени мера тајног праћења 24 часа, да је дана 10.04.99 године контактирао са Павићем од кога није захтевао да му се јавља свака промена кретања, да му је после 16 часова Цвијетин јавио да су идентификовали везу, да је тада рекао „феноменално, заврши посао, прекидај“, да је тачно да га је позвао Ромић и тражио возило јер му се возило које је дужио покварило, да у Другој управи нису имали слободно возило, да је позвао Павића и рекао да му треба возило, да је Ромић узео то возило и сутрадан преко секретарице Љиљане Зарубице вратио кључеве и књижицу, је га је 11.04.1999 године у току ручка преко мобилног телефона позвао начелник Првог

одељења Цвијетин и рекао да имају проблем и да је лице које су пратили убијено испред свог стана и да је тада рекао да се повуку људи и да се неко пошаље на лице места, да му није познато да је било ко поменуо да ће се према Ћурувији применити нека друга мера, да то није његова терминологија, да то није друга мера већ да се наставити посао према Ћурувији, да не зна шта значи друга мера,

Сви наводи одбране **оптуженог Радоњића**, по времену, месту и начину супротни су доказима изведеним у току поступка који се односе на одлучне чињенице.

Међутим у својој одбрани није успео да објасни зашто његов заменик Стеван Никчевић није био укључен у „оперативну обраду Ћуран“, који је циљ његовог поступања, односно који је крајни циљ спровођења мере тајног праћења, према сада пок. Славку Ћурувији, које су то друге мере које је ЦРДБ након прекида праћења могао да примени, како је било могуће да он лично руководи и издаје налоге о тајном праћењу, а да оно буде ефикасно, зашто је постојала потреба да се Ћурувија по његовом налогу прати 24 часа и да се јавља свака, ама баш свака, промена његовог кретања, при чему се према Ћурувији истовремено примењује и мера ТКТР, зашто је Ћурувија тада – за време ратног стања, био „толико безбедносно интересантан“ када није могао да утиче на јавно мњење јер није могао да издаје новине и одузета су му средства за рад преко разних прекршајних и кривичних поступака, зашто је наредио прекид пратње када „веза“ није идентификована и није дошло до „примопредаје новца“ која примопредаја је наводно, бар по тврдњи окр. Радоњића била циљ мере тајног праћења, зашто је звао на рапорт начелника Деветог одељења пок. Зорана Павића због како каже „непрофесионалног поступања“ и у чему се састојало то непрофесионално поступање, зашто је постојала потреба да се јавља свака промена кретања Ћурувије гледано са професионалног и искуственог становишта и шта би се тиме у оперативном смислу „добило“, зашто је и поред огромне заузетости у време ратног стања лично преузео да непосредно оперативно поступање према пок. Ћурувији и издавао непосредне налоге службеним лицима из пратећег одељења на терену, зашто је чекао да се досије „Ћуран“ појави у штампи и тек тада покрене истрагу о поступању РДБ-а и ЦРДБ-а, зашто нема писаних трагова о тајном праћењу Ћурувије за све време пратње, него само штури извештај за 11.04.1999 године, зашто противно правилима службе без писаних трагова лично обезбеђује возило Ромићу, како то да лица која предају возило не могу да утврде идентитет другог лица које је са Ромићем преузело „белог Голфа“, а посебно није могао да објасни његове континуиране разговоре са Ромићем и Кураком дана 10 и 11 04. 1999 године, као и његов позив Радомиру Марковићу након извршења кривичног дела.

Оптужени Ратко Ромић у својој одбрани потврђује чињенице да је захтевао друго возило на коришћење од Милана Радоњића, да је истог преузео од шефа Деветог одељења Драгана Павића, да му је Павић предао кључеве, саобрћајну дозволу и упозорио га да возило у себи има колску станицу, преко које Девето одељење одржава међусобну везу када да раде на терену, али наводи и да је возило сам преузео 7. 8. или 9. априла 1999. године као и да је 11.04.1999 године у време убиства Ћурувије, био на породичном ручку са породицом (У Борчи). Међутим, у својој одбрани није могао да објасни откуд он у време и на месту извршења кривичног дела заједно са окр. Кураком, откуд њих двојица на том истом месту и дана 10.04.1999 године, односно у близини Ћурувијиног стана, није могао да објасни његове континуиране разговоре са Радоњићем и Кураком у дане 10 и 11 04. 1999 године, које обављају у близини места убиства, како то да нема никакве документације о његовим службеним задацима за 10. и 11 април 1999 године,

Међутим, у својој одбрани није могао да објасни откуд он у време и на месту извршења кривичног дела заједно са окр. Кураком, откуд њих двојица на том истом месту и дана 10.04.1999 године, односно у близини Ћурувијиног стана, није могао да објасни његове континуиране разговоре са Радоњићем и Кураком у дане 10 и 11 04. 1999 године, које обављају у близини места убиства, како то да нема никакве документације о његовим службеним задацима за 10 и 11 април 1999 године, да ли је у време узимања „Голфа“ имао неки посебан службени задатак, који је превазилазио оквире редовног обављања дужности, начин, време и место преузимања Голфа, због чега је „Голфа“ раздужио начелнику Милану Радоњићу и вратио кључеве, и због чега начелника ЦРДБ Београд који је трећи човек у Служби РДБ-а обавештава о преузимању и повратку „Голфа“.

Одбрана окривљених да су поступали законито по правилима службе и да нису извршили кривично дело, очигледно је срачуната на избегавање кривице, јер је супротна исказима саслушаних сведока, нормативним актима којима је регулисана примене мера и радњи у обављању послова РДБ, вештачењу о оствареним комуникација на лицу места које потврђује присуство Курака и Ромића на локацији у улици Светогорска, као и писменим доказима.

Из утврђених објективних елемената кривичног дела из диспозитива ове оптужнице произлази да су оптужени Ратко Ромић и Мирослав Курак поступали као саизвршиоци, јер су на основу поделе улога предузели радњу извршења и то окр. Мирослав Курак радњу извршења којом је лишен живота испаливањем **14** пројектила из непосредне близине у виталне делове тела, посебно главе, док је окр. Ратко Ромић битно допринео његовом извршењу тако што је ударио оштећену Бранку Прпу и омогућио да се доврши кривично дело, па је с тога очигледно да су се оба оптужена поступали у оквиру плана да лише живота сада покојног Славка Ћурувију, из чега произлази и логичан закључак да је код њих постојао јединствен умишљај, и да је сваки од њих појединачно пристао на радњу извршења оног другог у оквиру договора да другог лише живота, а тиме и на последицу коју сваки од њих проузрокује, тако да у конкретном случају није од значаја ко је од двојице окривљених пуцао и нанео повреде које су проузроковале смрт. С обзиром на јединствен умишљај оба окривљена очигледно је да постоји кривица сваког од њих за радњу и проузроковану последицу.

С тога на основу утврђеног чињеничног стања, произилази правни и чињенични закључак да су окривљени поступали као организована криминална група ради вршења најтежих кривичних дела против живота и тела у дужем временском периоду а у циљу очувања политичке власти и моћи.

Правно ценећи утврђено чињенично стање у радњама окривљеног **Радомира Марковића** стичу законска обележја кривичног дела **Тешко убиство у подстрекавању из члана 114. став 1. тачка 5. у вези члана 34. Кривичног законика**, окривљених **Милана Радоњића Мирослава Курака и Ратка Ромића** кривичног дела **Тешко Убиство у саизвршилаштву из члана 114. став 1. тачка 5. у вези члана 33. Кривичног законика**.

Убиство Славка Ћурувије постигло је ефекат страха у редовима нережимских новинара и опозиционих политичара. Одмах после сахране Ћурувије, Београд је напустили и председник Демократске странке др. Зоран Ђинђић.

Актуелна власт је Славка Ђурувије перцепирала као далеко опаснијег унутрашњег непријатеља од Ђинђића, и других опозиционих политичара и новинара. Ђурувија је био власник првог српског таблоида, популарног, утицајног и тиражног „Дневног Телеграфа“, и високо професионалног и модерног магазина „Европљанин“. Он је био усидрен у систему, а његова побуна против система дошла је у најопаснијем тренутку по режим у тренутку ратне опасности када се осећао најрањивијим. Бомбардовање је искоришћено као најбољи могући тренутак да се та опасност по режим уклони, под лажном оптужбом да је Ђурувија чекао, прижељкивао НАТО бомбе. Требало је од њега на брзину и преко ноћи направити западног човека и домаћег издајника, државног непријатеља број један.

Славко Ђурувија је морао бити уклоњен да зрно побуне коју је он представљао не би проклијало. Да други успешни људи не би, попут Ђурувије, отказали послушност систему. Да се не би ширио дефетизам у погледу одрживости режима који је ушао у сукоб са НАТО. Да обичан свет не би помислио да се нешто битно мења, да је систем почео да се осипа и лабави, да власт губи подршку и да више не може да рачуна на пристанак оних којим влада, на подршку важних појединаца и битних слојева друштва.

Побуде из којих је извршено кривично дело, очигледно су ниске ако се оцене са социјално – етичког становишта, уважавајући основне друштвене и моралне норме, тако да је по опште прихваћеном моралном становишту, очигледно да су разлози због којих је лишен живота пок. Славко Ђурувија ниски што извршеном кривичном делу даје мотив који није прихватљив и тако га квалификује као кривично дело извршено из ниских побуда.

Несумњиво је утврђено да је оптужени Радомир Марковић као начелник РДБ-а сачинио план о лишењу живота Славка Ђурувије и са тим планом упознао сведока Милорада Улемека команданта ЈСО, која јединица је била у саставу РДБ-а и која је могла бити ангажована само по налогу оптуженог Радомира Марковића као начелника РДБ-а, и након његовог одбијања, са тим планом упознао окривљеног Милана Радоњића и са тим планом су се оптужени сагласили и постигли заједнички договор о лишењу живота оштећеног, са тачно подељеним улогама. Несумњиво је утврђено да су окривљени Милан Радоњић, Мирослав Курак и Ратко Ромић, по напред створеном плану, тачно подељеним улогама и задацима и поступили критичном приликом, с тим да су окривљени оваквим својим радњама остварили сва битна обележја кривичног дела Тешко убиство члана 114. став 1 тачка 5. у вези члана 33. и 34. Кривичног законика.

Неспорно је да оптужени Радомир Марковић, при извршењу дела, поступао као подстрекач јер са умишљајем подстрекао друга лица да изврше убиство. Оптужени Милан Радоњић, Мирослав Курак и Ратко Ромић критичном приликом деловали су као саизвршиоци. Наиме, саизвршилаштво треба посматрати у објективном - субјективном смислу. Оно постоји ако су испуњена два услова и то: прво, учешће у радњи извршења или на други начин заједничко извршење кривичног дела као објективни елеменат, и друго, свест о заједничкој сарадњи као елеменат субјективне природе. Саучесници у извршењу једног кривичног дела, могу учествовати са различитим улогама, а да се ипак сматрају саизвршиоцима, али је нужно да радње свих учесника морају бити таквог карактера да се имају сматрати радњама које представљају радње извршења у смислу члана 33. КЗ - саизвршилаштва. Њихове радње морају бити у толикој мери присутне и заједничке, да се може рећи да остварење последице битно зависе управо од доприноса сваког од оптуженог. Као што је речено, у овом кривичном поступку несумњиво је

утврђено постојање плана за лишење живота оштећеног новинара, сада пок. Славка Ћурувије, а који је сачинио оптужени Радомир Марковић, са којим упознаје окривљеног Милана Радоњића који постиже договор са окривљеним Мирославом Куракаком и Ратком Ромићем а затим и са њима постиже договор о конкретној реализацији тог плана са тачно подељеним улогама. Ова двојица окривљених су се критичном приликом налазили на лицу места, са тачно подељеним улогама и задацима у лишењу живота, а окривљени Милан Радоњић обезбедио сву потребну логику за конкретну радњу извршења, службено возило са колском станицом, праћење кретања и јављање тачног места где се налази оштећени, посебно када је кренуо према стану.

У овом кривичном поступку, с обзиром да је од извршења кривичног дела 11.04.1999. године Кривични закон више пута мењан, ради примене блажег закона, имајући у виду императивну одредбу члана 5. став 2. КЗ која налаже да ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца, налазим да је најблажи закон који се има применити на оптужене Кривични законик који је ступио на снагу 01. јануара 2006. године, а објављен у «Службеном гласнику РС» бр. 85/05.

Правном оценом утврђених одлучних чињеница у радњама окривљеног **Радомира Марковића** стичу се сва објективна и субјективна законска обележја кривичног дела **Тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5 Кривичног законика у подстрекавању** у вези члана 34 КЗ, а окривљених **Милана Радоњића, Мирослава Курака и Ратка Ромића** кривичног дела **Тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5. Кривичног законика у саизвршилаштву у вези члана 33 Кривичног законика**, као блажег закона који је повољнији за окривљене.

Наиме, убиство сада пок. Славка Ћурувије извршено је под следећим отежавајућим околностима и то:

- Славко Ћурувија је новинар, и његова основна дужност да критичким освртом утиче на носиоце политичке власти, да ограничи власт и не дозволи самовољу, да утиче на јавно мњење, и да истинито, потпуно и благовремено обавештава јавност и тиме утиче на развој демократских институција, посебно јер је слободно новинарство темељ демократског поретка, па је угрожена и слобода новинарске професије,

- да је убиство испланирано до најситнијих детаља и припремљено на начин да сада пок. Славко Ћурувија, није имао шансу да преживи, да су за извршење убиства супротно закону, примењене мере тајне контроле телефонских разговора и тајног праћења, чиме су безобзирно злоупотребљена службена овлашћења, која када се незаконито примењују претстављају најгрубље кршење елементарних људских права,

- да су претходно обезбеђена логистика и коришћена службена средства за извршење кривичног дела, службено возило, колских радио станица којима су слушали извештавање припадника Девог одељења и злоупотребили то извештавање и цео пратећи апарат ЦРДБ Београд

- да су поступајући по налогу НН лица из највиших структура власти, поступали и ради опстанка и напредовања на функцијама које су обављали у оквиру РДБ-а и остварења других привилегија из радног односа, решавање стамбеног питања и прибављања имовинске користи за опт. Курака,

- да су поступали као највиши државни функционери, опт.Марковић у својству начелника РДБ-а МУП-а РС, опт.Радоњић начелника ЦРДБ Београд, опт.Ромић главни обавештаји инспектор, чија је дужност да штите уставни поредак и посебно да је извршено једно од најтежих кривичних дела прописаних кривичним закоником,

- да је кривично дело извршено у строгом центру града где живи велики број грађана,

- да је приликом убиства Славка Ћурувије рафално испалено 14 пројектила и тиме доведен у опасност живот оштећене Бранке Прпе и живот и тело више лица у оближњој кладионици,

- да је створен осећај несигурности и неповерења грађана у службу државне безбедности као једне од наважнијих у структури власти чији су припадници задужени да се старају о спречавању и отклањању безбедносних претњи и иступају у циљу заштите сигурности свих грађана те заштите уставног поретка и безбедности грађана,

- да је убиство извршено за време ратног стања, на дан једног од највећих хришћанских празника, Ускрса, чиме је додатно дошло до узнемирења и несигурности код грађана,

- да је пок. Славко Ћурувија био истакнута јавна личност, новинар, власник, директор, главни и одговорни уредник листова „Дневни телеграф“ и „Европљанин“

- да су окривљени убиство извршили у оквирима организоване криминалне групе, у оквиру које је сваки припадник имао одређени задатак и улогу, али и организоване криминалне групе са „јавним овлашћењима“, којој се фактички и правно у време ратног стања нико није могао супроставити, односно, другим речима метафорично говорећи, „били су господари живота и смрти“ или „лица са дозволом за убијање“,

- да постоји 12 прострелних и устрелних рана на телу сада пок. Славка Ћурувије, те да је последњих седам пројектила испалено у његову главу, на који начин је „оверен“, што указује на изузетну упорност и безобзирност извршилаца,

- да су током кривичног поступка на главном претресу због претњи из страха за сопствену безбедност и безбедност својих породица и након 20 година од извршења предметног кривичног дела, одбили су да дају исказе у својству сведока Милорад Улемек и Милош Симовић, иначе правоснажно осуђена лица за низ ликвидација на територији Републике Србије у оквирима организоване криминалне групе, тзв. „земунског клана“,

Сада у 2019 години, када је суђење за убиство Славка Ћурувије при крају, сведок у овом кривичном поступку Ђорђе Мартић, објављује текст „Пси су пуштени“ са фотогафијом побеснелог ротвајлера, у којем пише о корумпираној „медијској сфери“ и да поједини медији не штите интерес државе – Републике Србије, да раде за „доларе, гајећи презир према онима који раде за динаре“ и да ти „доларски бранитељи шире лажи када тврде да иза ових убистава стоји држава“. Суштина текста се заправо односи на само суђење за убиство Славка Ћурувије у којем се тврди „да суђење за убиство Ћурувије личи на тешко мучење са чињеницама јер је једну идеолошко и политичко

пропагандну ратну пресуду НАТО и Америке данас у Србији тешко „опрати“ и пресвући у судску пресуду“.

На исти начин је у 1999 години у тексту "Ђурувија дочекао НАТО бомбе", послата иста порука „да су издајници и даље међу нама и да обрачун са њима још није завршен“, а да су овде оптужени заправо жртве пропаганде НАТО пакта, те да је задатак тужилаштва ни мање ни више, него да “ већ донету пресуду од стране Америке пресвуче и опере, и кроз оптужбу захтева и званичну судску одлуку. Ове срамне тврдње заправо представљају медијски позив за „ослобађање оних који су убијали у име режима и захтев за сваку будућу њихову аболицију.

Из записника о увиђају и увида у крималистичко – технички елабората са лица места, види се да је пок. Ђурувија након убиства лежао у положају фетуса. Психолози тврде да су особе које у сну заузимају такав положај савесне, истинољубиве и брижне, па им овај положај заштићеног детета омогућава да се у сну одморе.

Симболика смрти Славка Ђурувије једнака је симболици положаја у којем је након смрти затечен, јер била је то смрт мученика, савесне, истинољубиве особе која је превише бринула за судбину свог народа, која је свој живот дала у борби за бољу будућност, обнову демократских институција и људских права, за живота прогањану до саме границе смрти па је можда отуда у смрти заузео баш такав положај тела, да макар у смрти нађе мир и заштиту од свега што је до тада проживео.

Стога предлажем да суд окривљене огласи кривим за кривично дело **Тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5 Кривичног законика**

изрекне најтежу казну затвора прописану Кривичним закоником и то

Радомиру Марковићу казну затвора у трајању од 40 година

Милану Радоњићу казну затвора у трајању од 40 година

Ратку Ромићу казну затвора у трајању од 40 година

Мирославу Кураку казну затвора у трајању од 40 година

и обавежу на плаћање трошкова кривичног поступка.

То би у целости била моја завршна реч.

**ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА
ЗА ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ**

Миленко Мандић

